

December 2009

10

UITGAVE VAN HET BISDOM HAARLEM - AMSTERDAM

SamenKerk

BEKEERD
door kunst

pagina 4

KERSTMIS
2009

pagina 17

De schoonheid van het Licht

Inhoud:

Van de redactie	3
Eliot Allsop: Bekeerd door kunst	4
Kunst die je in de kerk kunt hangen	6
Geboekt	8
Vrede op aarde	9
Een droom die toch nog uitkwam	10
Kerken op een eiland	12
Kerstvaria	14
De kerstboom	16
Kerstkatern:	
De schoonheid van het Licht	17
Kluun, God en het atheïsme	29
Van Onderop	30
Kerstpuzzel	32
Vermeldenswaard	34
Seksualiteit en onthouding als wegen naar God	35
Huwelijksvoorbereiding	37
De hand van God zijn wij	38
Aktie Kerkbalans	41
Geestkracht: ontvangen en doorgeven	42
Jongerenpagina's	44
'n Beetje Crypto	46
Personalía	47
Onbekende geschiedenis	48

Bij de voorplaat:

De Kathedraal Sint Bavo
in avondlicht.

Samen Kerk is het informatieblad binnen
het Bisdom Haarlem - Amsterdam
en verschijnt tienmaal per jaar
nummer 10 jaargang nr. 35

Verantwoordelijke redactie:

Margot de Zeeuw,
Wim Peeters, hoofdredacteur

Eugène Brussee

Redactieadres:

Samen Kerk
Postbus 1053,
2001 BB Haarlem
Telefoon: (023) 511 26 60
Faxnummer: (023) 511 26 59

Bekeerd door kunst 4

Een droom die toch nog uitkwam
- ruim 40 jaar later 10

Kerstmis 2009 17

Kerstpuzzel 32

Kerkbalans 41

Impulsdag jongerenpastoraat 42

Verslag Diaconaction 44

colofon

Giro 43509

E-mail: samenkerk@bisdomhaarlem.nl

Internet: www.bisdomhaarlem.nl

Medewerkers:

Marcel Poorthuis (Parels uit de Schattengrot)

Ko Schuurmans (Bijbel en liturgie)

Hein-Jan van Ogtrop (Kerkengek)

Floor Twisk (Onbekende Geschiedenis)

Stefan en Lisette van Aken (Huwelijk en Gezin)

Thom Breukel

Eleonora Hoekstra-Ros (Van Onderop)

Abonnementsprijs:

€ 24,00 per jaar; buitenland: € 31,50 per jaar

Abonnementenadministratie: (023) 511 26 40

Advertenties:

ACTA Uitgeversorganisatie

Postbus 7160

6050 AD Maasbracht

Telefoon: (0475) 463 465

E-mail: info@actauitgevers.nl

Vormgeving/technische realisatie:

Novente vormgevers, Barneveld

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming worden
overgenomen. Van sommige teksten en illustraties is de
herkomst niet te achterhalen. Verantwoordelijken kunnen
reageren via bovenstaand adres.

De komst van de Schoonheid

Schoonheid en Kerstmis horen bij elkaar. Johannes Paulus II sprak over de christelijke gebeurtenis, de komst van Christus in de wereld, als over een Verschijning van de schoonheid. En zijn Moeder vereren wij met een herinnering aan het Hooglied: Wat ben je mooi, mijn vriendin: "Je bent volmaakt schoon, Maria".

Paus Benedictus heeft enkele weken geleden kunstenaars vanuit de hele wereld (onder wie drie Nederlanders) ontvangen in de Sixtijnse Kapel, zelf een onvergankelijk blijk van schoonheid. Bij die gelegenheid citeerde hij zijn voorganger Paulus VI, die kort na het concilie zich tot de wereld van de kunst richtte: "Deze wereld waarin wij leven heeft schoonheid nodig om niet weg te zakken in wanhoop. Net als de waarheid brengt de schoonheid vreugde in het hart; zij is als kostelijk fruit dat de erosie van de tijd weerstaat, dat generaties verenigt en in staat stelt één te zijn in bewondering. En dit alles door het werk van jullie handen. Besef dat jullie de hoeders zijn van de schoonheid in de wereld."

Kostbaar schrijven

Dit Kerstnummer is gewijd aan de schoonheid. Op het omslag onze kathedraal, onder veel meer een kostbaar schrijven van 20ste-eeuwse kunst. De bisschopskerk gaat komend jaar dicht, dat wil zeggen: er staat een grote restauratie aan te komen. Het is bemoedigend te zien dat niet alleen vanuit de geloofsgemeenschap, maar vanuit de hele maatschappij mensen en instanties bereid zijn om voor deze prachtige kerk middelen beschikbaar te stellen die haar presentie voor komende generaties veilig stellen.

Het is niet doenlijk om de rijke variëteit van dit extra dikke Kerstnummer hier uit de doeken te doen. En dat hoeft ook niet, want schoonheid spreekt voor zich. Wel willen we u, misschien ten overvloede, opmerkelijk maken op twee dingen:

Allereerst geeft Samen Kerk, uiteraard samen met het bisdom, bij gelegenheid van het nu eindigende jubileum een boek uit over tachtig parochiekerken van ons bisdom, zoals beschreven door Kerkengek in dit blad. U leest er elders meer over. En dan is er natuurlijk de grote kerstpuzzel, die de liefhebbers onder u zeker niet mogen overslaan.

Wij wensen u en al uw dierbaren de schoonheid van het Kerstfeest, van de komst van de Schoonheid in de wereld toe.

En namens de redactie en de medewerkers wens ik u een zalig Kerstfeest en alle goeds voor het nieuwe jaar.

Wim Peeters, hoofdredacteur

Nieuwjaarsreceptie

De nieuwjaarsreceptie wordt gehouden op vrijdag 8 januari
2010 in het Bisschopshuis, Nieuw Gracht 80 in Haarlem.

De ontvangst begint om 16.30 uur en eindigt om 19.00 uur.

U bent van harte uitgenodigd.

De schoonheid van het Licht

Eliot Allsop, een in Engeland geboren kunstenaar, vertelt voor Samen Kerk hoe kunst hem bekeerde en deed besluiten katholiek te worden. Op 22 maart 2008 werd hij gedoopt in de Nicolaaskerk in Amsterdam.

Bekeerd door kunst

"In de zomer van 2006 bezochten mijn vrouw en ik Dresden. Ik heb als kunstenaar altijd veel gereisd en door heel Europa veel musea en galeries bezocht. De belangrijkste reden om Dresden te bezoeken was om de architecturale reconstructie van de stad te zien en om het museum 'Gemäldegalerie Alte Meister'. Dat heeft een collectie vroege Europese kunst. Ik wilde met name de verzameling schilderijen uit de Italiaanse Renaissance graag zien. De kunst uit deze periode heb ik altijd erg bewonderd, maar altijd vanuit een wereldlijk perspectief. Ik zag ze als het ware los van hun religieuze betekenis, niet als dragers van een spirituele boodschap."

Bel

"Een van de schilderijen die ik heel graag wilde zien, was de 'Sistine Madonna' van de Italiaanse schilder Rafaël. Het schilderij, een Madonna met Kind, wordt gekarakteriseerd door de mysterieuze ruimte die de figuren omfloerst. De Maagd lijkt neer te dalen vanuit de ruimte van het schilderij naar de echte ruimte van de galerie. Het is alsof zij zich beweegt van de ene realiteit naar de andere, als een verbinding tussen hemel en aarde. Terwijl ik de geweldige techniek en kunde van de kunstenaar bewonderde, werd ik mij gewaar dat het schilderij met mij communiceerde, bijna onmerkbaar, zoiets als het geluid van een zacht ringende bel waarvan het geluid dan wel en dan niet hoorbaar is. De maanden erop heb ik vaak hieraan gedacht mij afvragend of het echt was of ingebeeld en ook een beetje angstig dat het zich zou herhalen."

"In december ging ik naar Aken, weer om verschillende kunstgaleries en collecties te bezichtigen. Omdat wij tijd over hadden, stelde mijn vrouw voor om de schatkamer van de Dom te bezoeken. Deze heeft een schitterende collectie laat-klassieke en Karolingische heilige objecten. Lopend door het

museum, ontdekte ik het "Kruis van Lothar" (AD 1000). Dit object heeft een heel andere artistieke benadering en is veel ouder dan de Madonna van Rafaël. Het is een gouden kruis bezet met smaragden, amethisten, robijnen en parels in een gouden filigree zetting met daartussen antieke Romeinse juwelen en camee die zijn toegepast ondanks hun heidense oorsprong. In het hart van het kruis huist een antieke camee van Keizer Augustus en ook een van de drie Gratiën. Deze Romeinse juwelen waren gemaakt omstreeks de tijd dat Christus geboren was. Terwijl ik mij verwonderde over het historisch gegeven en het ontmoeten van zulke, tot dan toe, in mijn ogen gescheiden werelden in dit ene object, kreeg ik dezelfde gewaarwording als in Dresden, maar deze keer was het helderder en liet het geen twijfel bestaan over de tastbare werkelijkheid van de ervaring."

Oorsprong

"De dag erop was het 24 december en mijn vrouw stelde voor om de katholieke kerstdienst in de Dom bij te wonen. Dit was de eerste keer dat ik aanwezig was bij een katholieke dienst en wel op kerstavond

Eliot Allsop

SamenKerk december 2009

De 'Sistine Madonna' (1513-1514) van de Italiaanse Renaissanceschilder Raphael.

in de Karolingische Dom van Aken met zijn ongelooflijke atmosfeer, licht en ruimte. De dienst begon en ik werd in het mysterie ondergedompeld. Op het moment van de Eucharistieviering, toen de pastoor de hostie ophief, kreeg ik, voor de derde keer, de sensatie die ik had bij het Kruis van Lothar en de Madonna van Rafaël. Deze keer was het echter alsof dit de oorsprong was. Dit was waar de voorgaande ervaringen mij naar toe hadden geleid. Net alsof het mysterie toegankelijk en tastbaar was geworden

door de Eucharistie, verbeeld in het brood en de wijn."

"Terug in Nederland met deze voor mij echte en diepgaande ervaringen en na een lange periode van denken en reflectie, werd ik ervan overtuigd dat ik in de katholieke kerk hoorde, de kerk die door Christus zelf was opgericht." ■

Eliot Allsop

"Het was alsof het mysterie toegankelijk en tastbaar was geworden door de Eucharistie."

Het beroemde 'Kruis van Lothar' is een van de schatten van de Dom in Aken.

Willem Claassen is kunstschilder. En katholiek. Samen Kerk sprak met hem over zijn geloof als inspiratiebron voor zijn kunst.

1

2

hadden zoiets van: Zijn we er eindelijk achter dat God dood is, komt daar die Willem aan met zijn religieuze kunst..." Wat hem wellicht nog meer raakt is een zekere onverschilligheid die zich van de mensen meester lijkt te hebben gemaakt. Zoals bij de recente tentoonstelling *Lastige Portretten* van Wim de Haas in de St. Nicolaaskerk in Amsterdam. Daar stonden 12 monumentale schilderwerken met afbeeldingen van dak- en thuislozen, mensen die de meesten van ons uit de weg gaan als je ze tegenkomt. "Prachtig. In een woord: Prachtig. Zeer kleurrijke schilderijen die uitstekend tot hun recht kwamen tegen de bruine achtergrond van de St. Nicolaaskerk. Alleen riep de tentoonstelling minimaal positieve reacties op. Mensen lijken niet meer de moeite te willen nemen om er even voor te gaan zitten en het geheel op zich te laten inwerken. De

Afbeeldingen:

- 1 Hier heeft Willem Claassen twee vertellingen ineen geschoven: *Het Laatste Avondmaal* en de parabel van de ongenode bruidsgasten. Een naakte Jezus heeft hier de plaats van de koning ingenomen
- 2 De Griekse Christus
- 3 Willem Claassen in zijn atelier

Kunst die je in de kerk kunt hangen

"Weet je dat van de 2000 werken die Rembrandt maakte, er 900 gebaseerd zijn op bijbelse vertellingen?" Een diepe bewondering klinkt door in de stem van de Amsterdamse kunstschilder Willem Claassen als hij in zijn prachtige atelier, gelegen in een oud schoolgebouw aan de Tasmanweg te Amsterdam, verhaalt over zijn beroemde collega en stadsgenoot uit vroegere tijden. "Rembrandt was een typisch katholieke schilder bij wie, in tegenstelling tot bijvoorbeeld Michelangelo, het kleine, het menselijke, de belangrijkste invalshoek was". Het gesprek in het atelier van Willem Claassen gaat over kunst, over religieuze kunst en niet in de laatste plaats over zijn eigen kunstwerken, zijn eigen religieuze kunst. Want Claassen maakt al sinds hij zo'n 40 jaar geleden afstudeerde aan de Kunstacademie in Amsterdam kunst waarbij hij zich laat inspireren door zijn katholieke geloof.

"Rembrandt ging terug naar de bron, de Bijbel," vertelt hij. "Daar liet hij zich door inspireren en niet zozeer door de gevestigde opvattingen hoe religieuze kunst eruit moest zien. En voor diezelfde taak staan wij nu: we moeten ons, zeker sinds de gebeurtenissen van de Tweede Wereldoorlog, herbronnen, ons opnieuw uitvinden en dat tot uitdrukking brengen". Voor Willem Claassen dan ook geen

Maria als een feeëriek, wat lange slanke gestalte met sereen gezicht. "Dat is het beeld van Maria dat wij allen kennen, maar waarom kan Maria niet een bijvoorbeeld een kleine, ronde vrouw zijn geweest?" Een antwoord heeft Claassen nog niet op die vraag, wel weet hij dat hij terug naar de bron moet om dat antwoord te vinden. "En al lezend in de Bijbel kom je misschien wel op een heel ander beeld uit dan wat nu als normaal gezien wordt". Even pauzeert hij en vervolgt dan in zijn zware bronzen stem: "Dat kan je wel in aanvaring brengen met anderen". Zo had Willem Claassen jaren geleden een overzichtstentoonstelling in een verbouwd deel van de oude abdij van Achel, op de grens met België. Na afloop in de tentoonstelling bladerde hij door het gastenboek. Naast goede kritieken als "Diep bewogen", "Zeer onder de indruk" zag hij ook zeer negatieve staan: "Walgelijk", "Weerzinwekkend". Maar Claassen begrijpt die kritiek wel: "Mensen hebben een vaststaand beeld van religieuze kunst en dat correspondeert soms niet met dat wat ik maak". Soms is dat een gevolg van een gebrek aan artistiek inzicht. En er zijn ook mensen die niets meer zien in de figuratieve kunst, maar alleen de abstracte kunst geschikt achten als uitdrukking van religie. "Maar dan wordt kunst al gauw profaan. Dan maakt het niet meer uit of het in een kerk hangt of ergens anders".

Innerlijke reflectie

Zelf omschrijft Claassen zijn werk niet als religieuze kunst, maar als kunst die je in de kerk kunt hangen. "Waar het om draait, is dat je de diepgang van de Bijbel artistiek weet te verwoorden. Stel, je bent geraakt door een bijbels gegeven. Dat vraagt om een innerlijke reflectie, om een diepgevoelde inleving in je onderwerp die je jarenlang moet hebben ervaren". Wat hem nu sterk bezighoudt, is het mysterie van het leven. "Vroeger geloofde ik niet in het hiernamaals. Het hier en nu was van belang. Maar je kan natuurlijk niet alles in één leven doen. Ik ben erachter gekomen dat er leven is na de dood, dat God, Schepper van hemel en aarde, ons door de dood heen trekt."

Religieus zijn is dus voor Claassen een absolute voorwaarde. "Alhoewel er natuurlijk ook zeer goede atheïstische kunstenaars zijn, zoals Matisse". Matisse, die het decor van de beroemde Rozenkranskerk in Vence ontwierp. Hij kan zich dan ook goed vinden in de oproep van kardinaal Daneels om met een religieuze blik aan het werk te gaan. "De blik van de kerk is de laatste jaren toch veranderd onder invloed van allerlei maatschappelijke processen. Maar er is volgens mij altijd behoefte om het religieuze verhaal in beeld te brengen". Dat heeft hem wel regelmatig in conflict gebracht met collega-kunstenaars. "Die

reflectie ontbreekt... "Maar", zo zegt hij even later, "misschien willen de mensen niet geconfronteerd worden met de hardheid van het Evangelie. Zien ze liever alleen de zachtheid". ■

Interview: Melchior Verberne

"Waar het om draait, is dat je de diepgang van de Bijbel artistiek weet te verwoorden."

3

Dertien eeuwen pauselijke correspondentie

Als een boek verschijnt met de titel "De geheime archieven van het Vaticaan" dan is dat nieuws. Dat bleek vorige maand ook wel, toen alle grote dagbladen in Nederland en Vlaanderen aandacht besteedden aan de uitgave, verzorgd door de Vlaamse uitgeverij Paul van de Heuvel/VdH Books in samenwerking met het Vaticaanse Geheime Archief. Dat woord "geheim" maakt het natuurlijk spannend. Toch is het de vertaling van een technische term die wij ook kennen, bijvoorbeeld in het woord secretaris of secretaire. Het betekent eigenlijk niet meer dan privé, persoonlijk, en heeft betrekking op de pauselijke stukken ten Vaticane.

Het eerste stuk dat behandeld wordt, heeft meteen een Noord-Hollands accent. Het betreft een Liber Diurnus uit het Vaticaan, een boek met modellen voor documenten, van pauselijke oorsprong. Met twee andere pauselijke modellenboeken, een uit Milaan en een uit... Egmond (!) biedt het een overzicht van de werkzaamheden van de pauselijke kanselarij rond 800, de tijd van Karel de Grote dus.

Veel is er uit het eerste millennium niet over ten Vaticane. Tot de helft van de elfde eeuw was papyrus het meest gebruikte materiaal om op te schrijven. Het is redelijk sterk - in de woestijn worden nu nog regelmatig papyri van tweeduizend jaar oud gevonden - mits men het onberoerd laat. En de archieven van de paus hebben veel wederwaardigheden ondergaan.

Vanaf de twaalfde eeuw neemt de macht van de pausen en hun invloed snel en sterk toe. Dat blijkt ook uit de correspondentie, die heel intensief wordt. De materialen zijn dan het traditionele perkament en papier. Je wordt meegevoerd in meer dan duizend jaar Europese en wereldgeschiedenis. Waar vind je in ruim honderd documenten zulke onderscheiden teksten als Het edict van Worms

(1521), een brief uit Karakorum van de Grote Khan Güyük aan paus Innocentius IV, een brief van Jan Sobieski bij de bevrijding van Wenen (1683), een brief aan de Dalai Lama (1738)? Elke tekst bevat een commentaar van een deskundige.

Zo schrijft Barbara Frale over het pauselijk onderzoek naar de tempelier-grootmeester Jacques de Molay (perkament van Chinon uit 1308). Enkele jaren geleden toonde zij aan dat, in tegenstelling tot de populaire opvatting, ook de grootmeester van de tempeliers van de paus de absolute had ontvangen en dat zijn veroordeling door koning Filips de Schone een eigenmachtige en onwettige daad was. Bijzonder is een brief van de Nederlandse nuntiatur van 18 september 1945 aan de substituut van het Staatsecretariaat, mgr. Montini, de latere paus Paulus VI, waarin de nuntius namens de priorin van de Karmel in Echt vraagt of men in Rome informatie heeft over de zusters Edith en Rosa Stein. Edith werd, na haar heiligverklaring, in 1999 door paus Johannes Paulus II uitgeroepen tot medepatrones van Europa. Het is een kleine greep uit een zeer rijk boek, dat elke geïnteresseerde katholiek zou moeten lezen en vooral ook bekijken.

Wim Peeters

De geheime archieven van het Vaticaan, ingeleid door mgr. Sergio Pagano, met een voorwoord van Kardinaal Raffaele Farina SDB. Brussel, 2009, ISBN 978088810084, € 49,90

Vrede op aarde

De mensheid hunkert naar eenheid en vrede. Tegelijk zien we zoveel verdeeldheid en haat, die steeds weer uitbreekt in geweld, oorlog en terreur. En dan trekken we ten strijde, in Afghanistan en elders... Het is helaas soms nodig in onze gebroken wereld. Wat we doen, is proberen haat in bedwang te houden door kracht. Te zorgen dat die vernietigende kracht zich niet onbelemmerd kan ontladen op onschuldige mensen. Militairen die zich met goede intenties en gevaar voor eigen leven hiervoor inzetten, verrichten een nobele taak. Maar echte vrede brengt het natuurlijk niet. Die komt er pas als de haat verdwijnt uit de harten. Maar hoe doe je dat? Hoe krijg je de woede en de haat weg uit miljoenen harten? Alleen de liefde is het antwoord: liefde van mensen, Liefde van God. Eigenlijk weten we dat ook wel.

God kan harten vermurwen

We horen het steeds weer uit de mond van politici en militairen: De werkelijke strijd is die om 'the hearts and minds of the people'. Bij mijn bezoek aan Irak enkele jaren geleden heb ik gezien hoe juist onze Nederlandse militairen hierin zeer sterk waren. Met tankwagens brachten ze water naar afgelegen dorpen. Ze bouwden voetbalstadions en deelden speelgoed uit aan kinderen. Mij was bij dat laatste de taak toebedeeld om in de opening van een truck vol speelgoed dit eerlijk te verdelen over de honderden toegestroomde kinderen en enkele ouders. Dit mislukte volledig. De gretigheid was zo groot dat binnen enkele minuten de hele truck leeg was zonder dat ik enige invloed had kunnen uitoefenen op het distributieproces. De Sjeik zelf bleek er vandoor te zijn gegaan met het hobbelpaard. Het waren eenvoudige middelen, maar ze werkten wel. Maar we weten het, soms zijn de conflicten zo complex en is de haat zo groot dat er bijna geen weg naar de harten meer lijkt te zijn en alleen nog de wapens spreken. We zien het om ons heen. Maar toch, al lijkt er geen weg voor mensen, er is altijd een weg voor God. Hij kan harten vermurwen.

Het is een middel dat we vaak zo gemakkelijk en

arrogant over het hoofd zien. Eigenlijk vertrouwen we alleen op onszelf. Maar meer dan ooit ervaren we juist nu de grenzen van ons kunnen. Zou het geen tijd zijn om onze onmacht te erkennen en ons lot in Zijn handen te leggen? Als we slechts een klein deel van de tijd en energie die we besteden aan politieke, economische en militaire middelen, zouden besteden aan gebed en verootmoediging voor God, dan zou de wereld zichtbaar veranderen. Daarvan ben ik overtuigd. Gods liefde kent geen grenzen en geen onmogelijkheden. Maar Hij wil gevraagd zijn. Over die ontwapenende, onbegrijpelijke, mateloze Liefde gaat het met Kerstmis. Een Liefde die zich ontledigt, mens wordt, breken laat. Een Liefde die alles geeft, om harten te vermurwen, te helen en tot verzoening te brengen. Mogen we in deze Mensgeworden Liefde de kracht vinden en het licht om de duisternis te overwinnen in ons eigen hart en in de wereld en bewerkers te worden van ware vrede. Die vrede en vreugde wens ik u in deze dagen van harte toe. ■

Bisschop Jozef Marianus Punt

Diakenwijding

Paul Koopman is vorige maand tot diaken gewijd. Voor Samen Kerk schrijft hij over zijn levensgeschiedenis, waarin hij onder meer studeerde aan het kleinseminarie Hageveld, maar uittrad in de roerige jaren '60.

Een droom die toch nog uitkwam - ruim 40 jaar later

Het leven kan vreemd lopen. Op 21 november jl. mocht ik uit de handen van onze bisschop, Mgr. J.M. Punt, de diakenwijding ontvangen. Het was een mooie en (voor mij persoonlijk) zeer indrukwekkende viering. En het was zeer bemoedigend te beseffen dat velen van u bij die plechtigheid aanwezig waren. Eenzelfde warme ondersteuning mocht ik ervaren op de zondag na de wijding, toen deken A. Bakker mij in Bovenkerk introduceerde in de regio Amstelland, en op de zondag daarna, toen ik met pastoor T. Buitendijk mocht voorgaan in mijn eigen parochiekerk, de Z. Titus Brandsma.

Zinkend schip

Velen hebben mij deze dagen gevraagd naar mijn beleving rond de wijding en de voorbereiding hierop.

Op zaterdag 21 november ontvingen acht mannen de diakenwijding, voor ons bisdom sinds 1967 het grootste aantal tijdens één wijdingsplechtigheid. Op de foto verlaten de wijdelingen en de bisschop de kathedraal.

Om hiervan iets te kunnen zeggen moet ik u toch eerst even meenemen naar het begin. U moet weten dat ik mij tussen mijn twaalfde en twintigste levensjaar heb voorbereid op het priesterschap in het kleinseminarie Hageveld (Heemstede) en vervolgens het grootseminarie te Warmond, een periode waaraan ik nog steeds met zeer goede herinneringen terugdenk. In 1966 kwam er aan deze periode echter vrij plotseling een einde. Het was een tijd van grote interne crisis in de kerk (een jaar later sloten de meeste seminaries in Nederland) en dit werd voor ons seminaristen met de dag meer voelbaar. Bijna elke avond hadden we onderling gesprekken over hoe het verder zou gaan en hoe we daarin voor onszelf nog een plaats zagen. De kerk voelde een beetje als een zinkend schip. Ook je beste vrienden, met wie je vele jaren was opgetrokken, maakten aanstalten te vertrekken.

Zoals gezegd, heb ik het seminarie in 1966 verlaten. Ik besloot psychologie te gaan studeren. Aan de ene kant hoopte ik via die weg toch nog iets van mijn idealen te kunnen waarmaken. Aan de andere kant hoopte ik dat die wetenschap mij meer inzicht zou kunnen geven in de vragen waarmee ik (en vele anderen) toen worstelde, zoals: is God meer dan (slechts) een menselijke projectie? Terugkijkend op de afgelopen 40 jaar mag ik zeggen dat die psychologiestudie mij veel gebracht heeft, maar geen duidelijk antwoord op deze vragen. Ik moest al snel ontdekken dat de wetenschappelijke psychologie van die dagen zich onthield van dergelijke vraagstukken. Toch mag ik zeggen dat ik binnen de psychologie een rijk leven heb gehad. Ik heb 38 jaar gewerkt aan de Vrije Universiteit, als onderzoeker en docent in de arbeids- en organisatiepsychologie. Ik mocht werken aan veel interessante onderwerpen, vaak ook in het kader van internationale projecten. Ook had ik het

grote geluk eind jaren zestig mijn latere vrouw te ontmoeten, met wie ik intussen ruim 40 jaar het leven deel. En samen zijn we gezegend met twee prachtige dochters (en fijne schoonzonen), en drie lieve kleinkinderen, met een vierde op komst.

Kriebeling

De ontwikkelingen binnen de kerk stemden mij intussen niet optimistischer. Grote conflicten en massale kerkverlating gaven me eerder het gevoel dat ik er verstandig aan had gedaan het seminarie te verlaten. Ik zag de kerk vele jaren meer van buiten dan van binnen. En toch... bleef er al die jaren iets kriebelen en dat werd met het verstrijken van de jaren steeds sterker. Was ik toch niet iets heel belangrijks in mijn leven kwijtgeraakt? Hoe zou mijn leven zijn verlopen als ik niet gestopt was? Had ik de kerk niet in de steek gelaten toen het moeilijk werd? Kon ik geloof en wetenschap voor mijzelf verenigen? Het verlangen groeide om dat nog eens serieus te onderzoeken. Maar vooralsnog had ik het gevoel dat de tijd hiervoor ontbrak. Tot dat ene moment, nu precies vijf jaar geleden...

We hadden een reünie met enkele oud-klasgenoten uit mijn seminarietijd. Een van mijn oude vrienden vertelde dat hij over enkele maanden tot diaken gewijd zou worden. Hij had een parttime opleiding gevolgd op wat nu de Tiltenberg is. Het sloeg bij mij in als een bom. "Zou er dan toch nog zoiets mogelijk zijn?". Vanaf dat weekend ben ik mij gaan oriënteren op de mogelijkheid van een theologiestudie. Voor mijn vrouw (en kinderen) was het een verrassing met gemengde gevoelens, want we zaten juist in een fase waarin we dachten over nieuwe mogelijkheden voor na het pensioen. Dit was wel heel iets anders! In die boeiende vijf jaren is er veel gebeurd, waarin we geleidelijk naar de diakenwijding zijn toegroeid. En als ik terugkijk, kan ik slechts in grote verwondering en met dankbaarheid constateren dat ik deze keer niet gestopt ben. Er is mij blijkbaar een tweede kans gegeven.

Beschikbaar stellen

En dan komt die wijdingsdag dichterbij. Het voelde allemaal wat onwerkelijk, zeker de laatste weken. De wijdingsdag zelf heb ik een beetje als een roes beleefd. Er gebeurt zoveel tegelijk. Zoveel mensen en goede vrienden zijn je op die dag nabij. Het meest indrukwekkend vond ik toch wel het moment dat wij ons plat ter aarde legden om ons beschikbaar te stellen. "Hier ben ik, Heer. Wilt u mij nemen zoals ik ben. Met mijn goede kanten en mijn beperkingen". En dan is het prachtig dat de kerkangangers de litanie van alle heiligen zingen, waarmee je je gedragen voelt door de ondersteuning van de huidige en de

historische kerk. Je beseft dat je een klein schakeltje mag zijn in een lange, wonderlijke traditie van mensen, op zoek naar God en naar elkaar.

De bisschop heeft mij gevraagd mij de komende jaren in te zetten als docent en begeleider op de Tiltenberg, de theologieopleiding voor priesters, diakens en catechisten. Daarnaast blijft er, hoop ik, voldoende ruimte om in de regio Amstelland (en in Bovenkerk in het bijzonder) pastoraal actief te zijn in liturgie en catechese. Kortom: vooral een diaken van het woord. Dit uiteraard naast mijn rol als echtgenoot, vader en opa.

Persoonlijk vind ik dat een heel mooie invulling van de taak van de diaken, die geheel aansluit bij wat daarover enkele maanden terug werd geschreven in 'Samen kerk'. Misschien weet u het nog. Onder het kopje 'Paulus diakonos' typeerde Bart Koet de diaken als een bemiddelaar, een gezant, iemand die verbindingen weet te leggen, iemand die een boodschap overbrengt namens zijn opdrachtgever. Aldus opgevat ziet de diaken het als zijn roeping mensen op het spoor van God te brengen en hen te sterken in de overtuiging: geloven is zo gek nog niet, ook vandaag de dag.

Dat is wat ik de komende tijd op verschillende plaatsen hoop te mogen doen. Het woord van de Heer doorgeven aan mensen van deze tijd. Een woord dat leven geeft. Een woord dat mensen bevrijdt uit situaties van beknelling. En dat in grote bescheidenheid. Want ik ben mij er zeer van bewust dat het niet mijn boodschap is, maar die van Hem die mij hiertoe geroepen heeft. Niet voor niets stond op mijn uitnodiging voor de diakenwijding de tekst uit Johannes 15, vers 16: 'Niet gij hebt Mij uitgekozen, maar Ik u'. Dit citaat stond (en staat nog steeds) gebeiteld in de koepel van mijn kleinseminarie Hageveld en is voor mij de afgelopen vijf jaar opnieuw actueel geworden. ■

Paul L. Koopman, diaken

Vooran Paul Koopman tijdens de vredeswens.

De bedoeling van deze serie artikelen is aandacht te besteden aan de verbeelding van de Bijbel (met name van het Oude Testament) in de kerkelijke architectuur. We behandelen al menige kerk in binnen- en buitenland. Ook in ons eigen bisdom zijn interessante kerken: de uwe? Is er ooit een boekje over verschenen? We zijn benieuwd. Onlangs bereikte ons informatie uit Texel, het noordelijkste deel van ons bisdom.

1

Kerken op een eiland

Vol trots vertellen we in onze kathedraal vaak dat ons bisdom zich vroeger uitstreekte 'van Texel (en Vlieland!) tot Vlissingen.' Dat was vóórdat het bisdom Rotterdam kwam en Zeeland bij Breda werd gevoegd. Texel is al geruime tijd bewoond. Er zijn sporen van bewoning gevonden in de steentijd. Romeinse, Merovingische en Saksische 'scherven' werden ontdekt. Oude immigranten kwamen uit Sleeswijk Holstein het eiland koloniseren en noemden het Tehswa (zuidelijk land); u herkent daarin de huidige naam. Voor ons wordt het pas interessant als het gebied Texel in 772 genoemd wordt als een goed van de abdijen van Lorsch en van Fulda. Bekend als rustplaats van Bonifatius. Rond 960 is er sprake van banden met het kapittel van Sint Maarten in Utrecht. In 985 wordt het eiland door Koning Otto III aan Dirk II geschonken en in 1184 is Floris III de wereldse baas over Texel en Wieringen.

De oude kerken

Kerkelijk was Texel tot de 15^e eeuw onder invloed van het klooster Ludingakerke. Tegelijkertijd stonden de kerken echter op een Utrechtse lijst. Utrecht overpowerde. De hoofdkerk van het eiland was dacht men de thans verdwenen kerk in De Westen. Nieuwere onderzoekingen leren echter dat Den Burg toch de hoofdkerk was. Verder waren er van oudsher kerken in De Waal en Oosterend. Alleen de kerken van Den Burg (vroeg gotisch) en Oosterend (St.

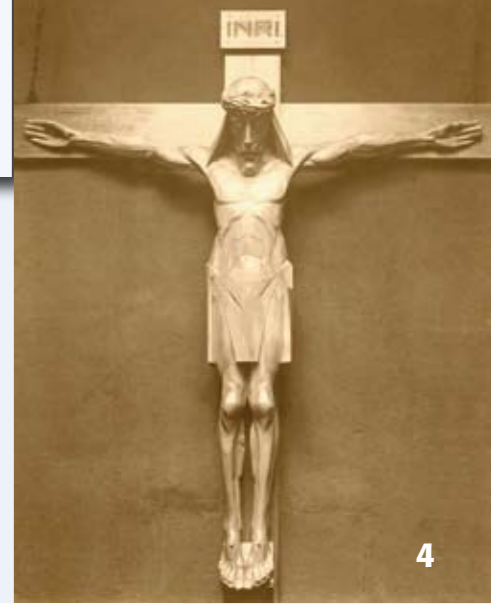
Maarten, met romaanse resten), bestaan nog. De kerk van De Westen, in Romaanse stijl opgetrokken, werd nadat het dorp onder het zand bedolven was in 1571 verwoest. De torenstomp (die in 1859 werd afgebroken) diende tot die tijd als lichtbaken. Van de middeleeuwse aan Bonifatius gewijde kerk van

2

3

4

De Waal kwamen bij de bouw van een nieuwe kerk oude fundamenten van veldkeien tevoorschijn.

De kerk van Den Hoorn (met de schilderachtige witte toren) was aanvankelijk een kapel van De Westen. Op de 'Hoge Berg' (het latere Oude Schild) stond voorts nog een in 1481 gestichte Catharinakapel die onder Den Burg hoorde. Ook de kerk van De Koog is uit een kapel van Den Burg ontstaan. Daarnaast waren er twee kloosters: een al in 1312 opgeheven Tempeliersklooster op 'Gerritsland' tussen De Koog en Den Burg en een Tertiarissenklooster in Den Burg. Den Burg wordt in 1394 als vicereit (kape-laansplaats) vermeld. De kerk was toegewijd aan de H. Sixtus en Johannes de Doper. Het bedehuis van Den Burg werd diverse keren beschadigd, laatstelijk bij de Russenopstand in 1944. Een grote restauratie werd in 1953 voltooid. Het eiland had herhaaldelijk onder aanvallen te lijden (van de Watergeuzen uiteraard). Vooral vanaf de 16^e en 17^e eeuw was Texel belangrijk als vertrekpunt van de vloot; het verblijf der admiraals bracht tijdelijke welstand. Vooral Oudeschild dankt daaraan zijn bloei. Doordat de scheepvaart minder afhankelijk werd van de elementen enerzijds en door het verzanden der zeegaten en Zuiderzeehavens anderzijds, verloor Texel zijn belang voor de zeevaart; de bewoners gingen zich meer en meer op de schapenteelt toeleggen.

De katholieke kerken

Het is het oude liedje: alle kerken van monumentale historische waarde waren (en zijn nog steeds) in protestantse handen. De katholieken beschikken over een aantal kleine, overigens uitstekend bruikbare kerken. We noemen Den Burg (H. Joannes de Doper Geboorte, 1863, architect Molkenboer), De Cocksdorp (H. Francisca Romana, 1876 architect Y. Bijvoets Gzn.), en twee aan de H. Martinus gewijde kerken in Oudeschild (schip begonnen in 1712, torentje 1904 van C. M. Robbers) en het nieuwere kerkje van Oosterend uit 1905 van dezelfde Haarlemse Robbers. De kerken van Den Burg en Oudeschild hebben fraai

zilverwerk; het kerkje van de Cocksdorp (niet ver van de vuurtoren) een oude preekstoel, een oude communiebank met de Ark van het Verbond erin afgebeeld en een orgelkas met Lodewijk XV motieven. Bij ons artikel treft u foto's aan van de kerk van Den Burg. De thans in gebruik zijnde kerk is gesticht in 1863. De architect was de bekende veelkerkenbouwer Molkenboer uit Leiden. In 1913 werd er een dwarspand aangebouwd. Bij de Georgische opstand in 1945 zijn vrijwel alle glas in loodramen gesneuveld. Als dank voor hun veilige thuiskomst uit Duitsland schonken 700 Texelse mannen in 1947 het Jozefraam (de glazenier was Bogtman uit Haarlem). In 1963 volgde het Johannes de Doperraam van glasatelier De Boer uit Leeuwarden. Verder is er geen nieuws, behalve dat de huidige pastoor op 11 december 2006 tot kanunnik van het Haarlemse kapittel werd benoemd. De Texelaars stellen dankbaar vast dat zij nog nooit zo'n hoge geestelijke op het eiland hadden.

Zon en wind

Op Texel wordt in ons bisdom de meeste zonneshijn genoten. Maar ook de wind laat zich niet onbetuigd! 's Zomers krijgt het eiland meer bezoekers dan het inwoners rijk is. De gastvrijheid is een grote deugd die daar natuurlijk ook uit economische motieven beoefend wordt. Talloze mensen komen hier op verhaal. En het eiland kent enthousiaste bewoners die er het hele jaar zijn. Onder hen was ook de in 2007 overleden Jan Wolkers. Voor hem maakte de natuur het christelijk geloof, inclusief de kerken, eigenlijk overbodig. Maar toch zou het hem deugd moeten doen dat in de kerken op het eiland nog steeds Psalm 8 wordt aangeheven: 'Heer onze Heer, hoe machtig is uw naam, allerwegen op aarde.' In die lofzang wordt al het geschapene genoemd en met verbazing geconstateerd dat God toch aan de kleine mensen denkt. Dat maar heel veel mensen (soms als schapen zonder herder) die op Texel komen relaxen, die boodschap in de kerken mogen vernemen.

Afbeeldingen

- 1 Texelse kudde (oude kerk Oudeschild op de achtergrond)
- 2 Vooraanzicht r.-k. kerk Den Burg
- 3 Interieur Den Burg met baldakijn boven het altaar (oneerbiedig 'het hooivak' genoemd)
- 4 Triomfkruis; er werd gezegd dat het lijkt op koning Willem III

Veel dank zijn wij verschuldigd aan de archivaris van de r.-k. kerken van Texel, de heer J. P. G. Schraag. Hij leverde veel gegevens, alsmede foto's 4 en 5.

■■■■■■ Groots opgezet 'Betlehem-kerstdorp' Kerststallenexpositie bij Abdijkaarsen

Dit jaar krijgt het Betlehemdorp weer de centrale plaats toebedeeld in de kerststallenexpositie bij Abdijkaarsen te Egmond. Er is hard gewerkt om het grote Betlehemkerstdorp op te knappen. Het resultaat mag er zijn en jong en oud krijgt ruimschoots de gelegenheid om het geheel te bewonderen. Natuurlijk blijft het niet bij het Betlehemdorp alleen. Er is een grote verscheidenheid aan kerstgroepen en kerststallen te zien én te kopen. Gerard Mathijssen o.s.b., abt van de Egmondse abdij waartoe Abdijkaarsen behoort, wijst erop met hoeveel inzet en liefde het bedenken en uitvoeren van dat tafereel gepaard gaat. 'Ieder jaar weer is het gelukt om er iets bijzonders van te maken en dat kan alleen wanneer je er met hart en ziel bij betrokken bent. Dat geeft trouwens meteen ook een beetje aan wat we met de expositie in haar totaliteit beogen. Natuurlijk willen we mooie en bijzondere kerstgroepen laten zien en wordt er veel tijd en energie aan het kerstdorp besteed. Maar we willen de bezoeker daarbij ook iets laten *ervaren* van de bijzondere gebeurtenis die door de kerstgroepen wordt verbeeld. En dat reikt dieper en verder dan de mooi vorm gegeven figuren of de soms exotisch aandoende aankleding van een stal.' Het kerstdorp en de expositie van de kerststallen zijn te zien tot en met 6 januari van maandag tot en met zondag van 10.30 uur tot 16.30 uur, behalve Eerste Kerstdag en Nieuwjaarsdag. Abdijkaarsen is gelegen aan de Vennewatersweg 27, 1935 AR in Egmond-Binnen.

14 mannen en 16 jongenssopranen en bestaat al sinds 1511. Meer informatie over het koor vindt u op de website www.sjchoir.co.uk Kaarten kunt u reserveren via de website www.bavoconcert.nl. De kaarten kosten € 24,50 per stuk, inclusief een pauzedrankje. Dit concert wordt georganiseerd onder auspiciën van Stichting Muziek Instituut van de Kathedraal St. Bavo, Westergracht 61, 2013 ZL Haarlem, telefoon 023-5311054, email reserveren@koorschoolhaarlem.nl.

■■■■■■ Kerstal St.Agatha in Beverwijk

Ook dit jaar is in de St.Agathakerk aan de Breestraat in Beverwijk weer een mooie kerstal gebouwd. Deze keer is het thema 'Reddende Engelen'. Een paar verhalen over reddende engelen worden in de Beverwijkse kerstal in beeld gebracht. Er is een folder die uitleg geeft over de diverse tafereel. Naast de kerstal zijn onder meer de engel Gabriel en de drie wijzen te bewonderen, maar bijvoorbeeld ook de Romeinse soldaat die Jozef en Maria de weg wijst naar Bethlehem. Periode: 25 december tot en met 6 januari van 12.00 uur tot 16.00 uur en op de 12 - 13 - 19 - 20 december. Toegang: gratis, een vrijwillige bijdrage wordt echter gewaardeerd. Op 25 december is er 's middags Kindje Wiegen en op 26 december treedt themakoor Staccato op. Adres: St.Agathakerk, Breestraat 93, Beverwijk.

■■■■■■ Kerstgroepententoonstelling Noord-Scharwoude

Van 20 december t/m 3 januari 2010 (uitgezonderd Eerste Kerstdag) is er van 14.00 uur tot 17.00 uur een kerstgroepententoonstelling te bewonderen in Noord-Scharwoude in Kloosterhof naast de St.Jan de Doperkerk, Dorpsstraat 512/514 te Noord-Scharwoude. Er worden zelf vervaardigde groepen en groepen uit diverse landen geëxposeerd in een sfeervol versierde St.Jan's-zaal.

■■■■■■ CD 'LUX' met gregoriaanse gezangen

Onlangs verscheen onder de naam 'Lux' een CD met gregoriaanse gezangen, verzorgd door een drietal studenten van het Grootseminarie de Tiltenberg van het bisdom Haarlem - Amsterdam. Er is daarbij een ruime keuze gemaakt (duidelijk gerelateerd aan de titel van deze schijf) uit het

SamenKerk december 2009

■■■■■■ Haarlem, Kathedraal St.Bavo Kerstconcert door Choir of St. John's College Cambridge

Het wereldberoemd Choir of St. John's College Cambridge, onder leiding van Andrew Nethsingha, geeft een uniek kerstconcert met medewerking van de Bavo Cantorij op donderdag 17 december 2009 om 20.00 uur in de kerstversierde en verwarmde Kathedraal St. Bavo aan de Leidsevaart te Haarlem. Het koor zingt werken uit een lange koortraditie en een selectie uit de beroemde Engelse Kerstcarols. Het koor bestaat uit

repertoire van de vier Adventszondagen (de vier introïtus en offertorium en communio van de laatste zondag), afgewisseld met de drie ordinariëndelen uit missa XVII. Uit de Kersttijd klinken: de introïtus van de vigilie en de drie missen van Kerstmis, gevolgd door het Alleluja-gezag van de dagmis. Daarna volgen weer vier introïtus: respectievelijk van de feestdag van St.Stephanus, van 'Onnozele kinderen', de tweede zondag na Kerstmis en van Epifanie. De CD wordt afgesloten met het canticum 'Puer natus in Bethlehem, alleluja'.

Het is een moedige onderneming om zich te scharen onder de veelheid van gregoriaanse opnamen die momenteel voorhanden is en niet in het minst naast de vele opvattingen inzake de interpretatie van dit repertoire. De interpretatie van 'Lux' volgt getrouw de notatie van het Graduale Romanum van 1974 en gaat daarmee voorbij aan de nieuwe inzichten met betrekking tot melodische correctie en ritmische interpretatie die de laatste halve eeuw werden aangereikt in de gregoriaanse semiologie van Dom Eugène Cardine.

De zangers hebben duidelijk prioriteit verleend aan de uitdrukking van de tekst van de gezangen. Zij hebben oog voor zinsbouw en samenhang. Dit valt uiteraard te prijzen. Het is echter tevens de verklaring van het offer dat daarvoor moest worden gebracht. Een (te) hoog tempo moet namelijk garant staan voor die beoogde samenhang. Door deze 'haastige' uitvoering komen de zangers niet zelden in ademnood, waardoor muzikaal-elementaire onvolkomenheden niet steeds te vermijden zijn. Zo laat de intonatie nogal te wensen over (vrijwel alle gezangen eindigen minstens een halve toon lager dan zij begonnen zijn.) Maar deze eerste presentatie van het vocale trio zal zeker gevolgd worden door meer opnamen (er is nog een heel stuk van het kerkelijk jaar te 'vertonen'), waarin een groeiend inzicht en ervaring menige onvolkomenheid zal uitbannen.

Jan Valkestijn

Lux, € 12.50, besteladres: Grootseminarie Sint-Willibrord, Zilkerduinweg 375, 2114 AM Vogelenzang, telefoon 0252-345345, e-mail: post@tiltenberg.org

■■■■■■ Zaandam: Expositie van kerststallen en kerstgroepen

In de Sint Bonifatiuskerk te Zaandam is vanaf 19 december 2009 tot en met 9 januari 2010 een grote expositie te bewonderen van kerststallen en kerstgroepen uit vele landen. De collectie van pastoor A.F.M. Goedhart wordt dit jaar aangevuld met kerstgroepen van mevrouw G. Burgers en andere leden van Vereniging "Vrienden van de Kerstgroep" Nederland. Ook de grote kerstgroep van Gerard Linssen uit 1925 is opgesteld. Plaats: Sint Bonifatiuskerk, Oostzijde 14, 1502 BG Zaandam. Data: 19*, 20*, 25, 26 en 27* december en 2, 3 en 9* januari. Openingstijd: 13.00 uur – 16.30 uur, op 25 december 14.00 uur – 16.30 uur. *) Op deze middagen is er ook een

muzikaal kerstprogramma. Op de foto een kerstgroepje uit de verzameling van pastoor Goedhart.

■■■■■■ Muziek voor Kerstmis van Bach Schein en Hammerschmidt

Het magnificat, ook wel de lofzang van Maria genoemd, heeft veel componisten geïnspireerd. Bachs toonzetting behoort zonder overdrijving tot het hoogtepunt van het genre. In de tijd van Bach werd zijn Magnificat met Kerstmis gezongen in een feestelijke uitvoering met invoeging van Duitse en Latijnse kerstliederen. De Nederlandse Bachvereniging neemt tijdens de kerstconcerten in 2009 deze traditie weer in gebruik. Op 14 december is er een uitvoering in de Westerkerk te Amsterdam, op 20 december in Haarlem. Er zijn in totaal zeven uitvoeringen gepland. Meer informatie en bestellen: www.bachvereniging.nl

■■■■■■ Tachtig kerken belicht door Kerkengek

In de afgelopen jaren heeft pastoor/plebaan Hein-Jan van Ogtrop een tachtigtal kerken bezocht en beschreven in de rubriek Kerkengek in Samen Kerk. De reacties waren niet alleen talrijk, maar ook zeer enthousiast. Met grote liefde voor het detail heeft de plebaan zijn verhalen samengesteld en er treffende illustraties bij gezocht. Bij gelegenheid van het 450-jarig bestaan van het bisdom verschijnt begin januari een boek met als titel: "Hij wil bij ons wonen", met daarin in chronologische volgorde een tachtigtal kerken. Zo biedt het boek een uniek overzicht van de bouwgeschiedenis, maar ook van de geschiedenis van ons gewest, vanaf de vroege middeleeuwen tot vandaag. Op de website www.bisdomhaarlem.nl vindt u een uitgebreid overzicht van de behandelde kerken. Het boek, met 190 pagina's en zo'n vijfhonderd illustraties, meest in kleur, zal € 29,95 gaan kosten, excl. verzendkosten. Voor parochies die er tien of meer bestellen is de prijs per exemplaar vastgesteld op € 25,-. Het boek is vanaf heden te bestellen bij Bisdom Haarlem, postbus 1053 2001 BB in Haarlem, tnv. Dhr. J.Keuss, o.v.v. "Kerkengek", e-mailadres jkeuss@bisdomhaarlem.nl

**De kerstboom brandt met stil gevlam
en maakt de ogen diep en zacht
maar Hij Die eenmaal nederkwam
Hij is zo ver in deze nacht.**

W. Hessels

De Kerstboom

Tegen het einde van het jaar kopen we graag een kerstboom. Die versieren we, al naar de mode, naar onze eigen smaak. En we vinden er een mooi plekje voor in de huiskamer.

Onze ouders hadden er wel eens moeite mee. Ze vonden het maar een heidens symbool en hielden het liever bij het stalletje. Helemaal gelijk hadden ze toch niet. Al in het verre verleden - ver voor de christelijke tijd - had de boom een bijzondere plaats, was het een apart begrip, symbool onder de mensen.

Wij christenen denken meestal onmiddellijk aan de boom des levens in het aardse paradijs, bewaakt door de slang. Al veel eerder is gebleken, hoezeer de boom op zichzelf een beeld was, een aanduiding van dat wat we niet zomaar even kunnen laten zien of in woorden duidelijk maken. Symbool voor de hele kosmos was de boom onder andere. Van Vruchtbaarheid. En in oude tijden uitbeelding, verbeelding van een godheid, een godin. Er waren volkeren die geloofden in de echte aanwezigheid van de godheid in een boom. Wij mensen van de eenentwintigste eeuw zijn dikwijls zo vertechniseerd dat we aan veel in de natuur gemakkelijk voorbijgaan. Letterlijk en figuurlijk. Is het eigenlijk niet heel goed dat we aandacht voor de kerstboom hebben? Veel van onze christelijk georiënteerde voorouders die een kerstboom beslist niet in huis haalden, hadden blijkbaar geen idee van de heilsgedachte die de boom kan uitstralen.

Teken van nieuw leven

We moeten natuurlijk onze kinderen het versieren

van de kerstboom niet onthouden. Laat ze maar sterretjes, engeltjes, ballen en tekeningen, kransjes in de takken hangen. Geef met veel kaarsjes de boom vooral een lichtend aanzien. Dat hoeft toch niet te verhinderen dat we erbij vertellen, hoezeer de boom, de groene boom, een teken is van nieuw leven; dat groen ook altijd de kleur van de hoop is gebleven. En dat de kaarsjes met hun licht wijzen op de komst van het Licht der wereld. Waarom zouden we ons dagelijks leven en dat van onze kinderen niet verrijken door aandacht en devotie op te roepen voor het vele mooie om ons heen. Dat dikwijls naar een MEER verwijst. Hoe belangrijk is het, jonge mensen gevoel bij te brengen voor dat MEER. Gevoel voor symbolen moet groeien. Dat kunnen wij bevorderen.

Ongetwijfeld zullen ze geboeid naar hun ouders luisteren als die vertellen hoe in Oostenrijk, elk jaar rond Kerstmis, dankbaarheid voor het tijdloze 'Stille nacht, heilige nacht' gestalte krijgt. Vorm gegeven wordt. Dat is immers symboliek! Ieder jaar wordt in Hallen, het Oostenrijkse stadje, voor het huis waar Franz Xavier Gruber, de componist van 'Stille nacht, heilige nacht', werd geboren en waar hij ook gestorven is, een grote kerstboom opgericht. Daarbij wordt wacht gehouden door gardisten. In 1937 is in Oostenrijk, in Oberndorf, een kapel gebouwd ter nagedachtenis aan Joseph Moor, dorpspastoor en dichter van de tekst van dit lied. Ook daar staat in die dagen een verlichte kerstboom!

Over symboliek gesproken... ■

Joke Forceville-van Rossum

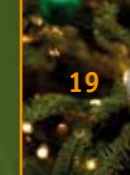
Kerstmis 2009

18

De schoonheid van het Licht

19

Onze waardigheid hersteld

Madonna met kind van Michelangelo

Met Kerstmis gaat het over God die mens wordt en de mens die weer tot God kan komen. In de afbeelding van Maria met het kind Jezus zie ik dat terug. God wordt een kind en de kleine mens, in Maria vertegenwoordigd, wordt groot gemaakt.

Bij binnenkomst in de Onthaalkerk Onze Lieve Vrouw in Brugge viel mijn oog direct op het beeld van Michelangelo, verlicht door een enkele zonnestraal. Maria zit, net als het kindje Jezus, in gedachten verzonken, maar als een krachtige vrouw. Jezus, geen baby meer, leunt tegen Maria aan. Ze houden elkaars hand vast in een gebaar van intieme verbondenheid. Dat wordt versterkt door de liefkozende arm van het kind Jezus om de knie van Maria.

Het beeld is naar zeggen het enige werk van Michelangelo boven de Alpen. De schoonheid ervan trekt onmiddellijk je aandacht. Het is moeilijk uit te leggen waarom. Misschien komt het omdat Maria hier niet zozeer vroom of met een zoetsappige blik is afgebeeld, maar als een waardige vrouw zonder pretenties. En het kind Jezus is helemaal kind, zonder krans van heiligheid.

Juist de 'gewoonheid' van het kind Jezus benadrukt dat God mens is geworden zoals wij, gewone mensen. En Maria is in heel haar eenvoud een mens met een grote waardigheid. Mag ik in haar een beeld van de verlost mens zien, die in zijn of haar waardigheid is hersteld door de menswording en verlossing door God?

Dat is voor mij Kerstmis. Een feest waarin de mens hersteld wordt in haar zijn, als beeld van God. Want God wordt zelf mens. Het is een wonder dat eigenlijk niet te vatten is. Het geeft voor mij bovenal aan hoeveel God van ons houdt. Jezus opent de weg naar God voor de dwalende mens. En Maria is de mens bij uitstek die de uitnodiging van God helemaal beantwoordt. Zo wordt voor mij steeds meer duidelijk dat dit beeld over ieder van ons gaat. En misschien dat het je daarom ook zo raken kan.

Eugène Brussee

Aankondiging

Bent u ook in uw jonge jaren door heel veel engelen naar bed gebracht? Vroeger was het de gewoonte om bij het naar bed brengen van de kinderen het gebedje van de engelen te zeggen. Er zijn nog oma's die deze traditie in ere houden: twee aan het hoofdeind, twee bij de schouders, twee bij de rechterzij, twee bij de linker en zo verder. Het gebedje hing uitgeknipt uit de *Engelbewaarder*, een blad voor de schoolgaande jeugd, boven menig kinderbedje. Het was geïllustreerd met wel twaalf kleine engeltjes. Een leerling van de apostel Paulus, Dionysius de Areopagiet, heeft de engelen uitgebreid beschreven in zijn boek: *Hemelse Hiërarchieën: Serafijnen, Cherubijnen, Tronen, Heerschappijen, Deugden, Machten, Krachten, Vorstendommen, Engelen en Aartsengelen*. Van deze laatste kennen we er zelfs een paar bij hun naam: Michael, de strijder voor het Godsvolk, zijn naam betekent 'Wie is als God'. En Rafael, het prototype van een beschermengel, van wie de naam betekent 'God heeft genezen'. En Gabriël, de Godsbood, de 'Kracht van God'. Hij is de engel die zijn naam eer aandoet, door boodschapper te zijn, de betekenis van het woord engel.

De afbeelding van de aankondiging aan Maria. Een icoon uit het begin van de 14de eeuw, in Paleologenstijl, waarvan de schilder onbekend is. Maar dat was ook gewoon, om anoniem te schilderen: de naam van de schilder deed er niet toe. Iconen werden, en worden ook nu nog, geschilderd voor de liturgie en voor privégebed. Oosterse christenen hebben iconen door de eeuwen heen bewaard en gekoesterd - iconen nemen er een even belangrijke plaats in als het woord: beide laten ze iets zien en ervaren van de andere werkelijkheid. Het Griekse woord eikoon, dat 'gelijkenis' betekent, geeft al aan waar het bij iconen om gaat. Toch zijn iconen niet geschilderd om te laten zien wat er zich

toen afspeelde. Daar ziet het er te onwerkelijk voor uit. Voor de oosterse gelovige is in de icoon de Christus, Maria of de heilige zelf aanwezig en dat is het wezenlijke verschil met het beeld of de afbeelding in de westerse kerken. Met de icoon is de afgebeelde persoon ook hier en nu aanwezig: present gesteld. En de eer die je een icoon bewijst, bewijst je dan ook aan de afgebeelde persoon zelf.

De komst

Op de icoon van de aankondiging staat de engel Gabriël aan de linkerkant. Hij gaat naar rechts, de 'goede' kant. Het gewaad dat hij draagt, stamt uit de Byzantijnse tijd. Byzantium, het Oost-Romeinse Rijk, had als hoofdstad het huidige Istanboel. In 323 nam keizer Constantijn het besluit om vanuit Rome daar naar toe te verhuizen. Hij noemde de plaats naar zichzelf: Constantinopel. Hij, en ook zijn moeder Helena, namen vergaande beslissingen die nu nog merkbaar zijn. Heel het christelijk denken en handelen zijn door hen beïnvloed. Niet alleen de architectuur, de kerken met hun koepels, maar ook de liturgie, de kerkelijke eredienst, werd door hun hofgebruiken bepaald. En aangezien iconen uit Byzantium stammen, vinden we dus in die afbeeldingen veel terug van het Byzantijnse hof. Het is ook de oorsprong van Gabriëls kleding. Hij draagt een 'dalmatiek' met claven (banden) op het kleed, als teken van priesterlijke waardigheid. Een brede lap stof is als een mantel om zijn lichaam geslagen. Gabriël maakt een gebaar, waarmee hij tegelijkertijd groet, wijst, spreekt en zegent, met drie vingers van zijn rechterhand. Drie, het getal van de goddelijke Drie-eenheid. In zijn linkerhand heeft hij een dunne staf. En net zoals een universiteitsbode met het kloppen van zijn staf op de grond de promotie aankondigt, zo kondigt Gabriël met zijn staf de komst van de Heer aan. De staf of lans van de engel hoort dan ook bij zijn

hemelse waardigheid als verdediger van God. Zou de lans zo dun zijn, omdat God geen verdedigers nodig heeft? Gabriël lijkt haast te zweven, zijn voeten beroeren nauwelijks de aarde. In een stormachtige vlucht 'doet hij de aarde even aan'. Of het een jonge man of vrouw is, is niet duidelijk, maar dat hoort bij engelen. De gezichtsuitdrukking is neutraal, misschien wat somber in onze ogen, maar ook dat verwijst naar de Byzantijnse traditie, waarin niet het aangezicht de spiegel van de ziel is, maar juist de houding. Engelen symboliseren een hoge geestelijke kracht. Als er eens één bij u verschijnt, bijvoorbeeld in een droom, schrik dan niet - hij verwijst u naar de kracht van uw leven.

Hemels purper

Maria, haar naam betekent 'bitterheid', omdat haar lot bitter was. Zij, die in de oosterse traditie de Moeder Gods genoemd wordt, wat duidelijker haar plaats in het heilsgebeuren verwoordt, zit op een troon. Net als de Byzantijnse keizer, een ereplaats. De lijnen van de troon lopen in voor ons tegengestelde richting, niet van ons af, maar naar ons toe - het brengt het beeld naar de beschouwer. Het overkleed dat Maria draagt, is purper, de hemelse kleur in de iconografie. De kleur van haar onderkleed is het aardse blauw, zij was van aardse komaf en werd bedekt met het hemelse purper. Zij aanhoort de Koninklijke boodschap die Gabriel haar brengt. Haar houding straalt iets van behoedzaamheid uit, alhoewel zij een open rechterhand toont. En rechts is de kant van het vertrouwen. Er zijn mensen die in de open rechterhand de toekomst kunnen lezen.

De rode doek boven Maria's troon kan aangeven dat het tafereel 'bedekt wordt door de heilige Geest', de Geest die op het gebeuren rust. Tenslotte komt Gabriël met de meest verheven boodschap die ooit een afgezant mocht dragen: Maria wordt

de moeder van de zoon van God, Emanuel 'God met ons'. Daarmee wordt het verlossingswerk concreet dat al eeuwen daarvoor was aangekondigd. Deze gedachte vieren wij op 25 maart, negen maanden voor de geboorte, het feest dat wij in dit Kerstnummer van Samen Kerk vieren.

Gabriël, de Godsbood, deelde ook de profeet Daniel het tijdstip van de komst van Christus mee. Zacharias berichtte hij de geboorte van Johannes de Doper. En ook Jozef ontving de goede tijding van de engel Gabriel. En dat Gabriëls God niet alleen van de christenen is, bewijst het levensverhaal van Mohammed, die van dezelfde Gabriel, Djibriel, het Arabische woord voor Gabriël, zijn openbaring in de Koran mocht ontvangen.

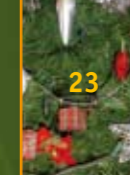
'Verheug u, Maria', de menswording van God wordt haar aangeboden. Maria presenteert daarbij de hele mensheid. Als zij toestemt, maakt ze de geboorte mogelijk. Een keuze, ook als wij dat willen. En zo richt Gabriël zich dus ook tot ons!

Thom Breukel

22

De schoonheid van het Licht

23

“... en ze heeft ontvangen...”

Wat is conceptie? De meest letterlijke vertaling in het Nederlands is 'vervatting', 'bevatting', 'opvatting', 'samenvatting'.

Doorgaans kennen we het woord in twee betekenissen. De eerste betekenis is de conceptie van een nieuwe mens, dat wil zeggen: het moment van versmelting van eicel en zaadcel, het moment waarop iets nieuws gebeurt, iets ongehoords. Wij hebben daarvoor in onze taal het prachtige woord 'ontvangenis'. Vanaf dat moment zal er een nieuwe persoon zijn, onherhaalbaar, maar ook: onherleidbaar. Iemand anders. Twee wordt drie. Wording, schepping. Maar een conceptie is ook de "bevatting van een begrip in de geest" zoals het woordenboek zegt. En dat begrip ontwikkelt zich tot een gedachte of een vinding, tot een "nieuwe schepping".

Eerste ontmoeting

Je kunt dus zeggen dat conceptie een moment van samenvoeging is, een 'ontmoeting' met een impuls van buiten. Neem de vijfde symfonie van Beethoven. We horen een klop op de deur: kort, kort, kort, lang. Wat de componist gehoord heeft, weten we niet met zekerheid – hij heeft het achteraf misschien gereconstrueerd. Feit is dat deze 'klop op de deur' zijn creativiteit en vakmanschap in beweging

zet en uitgroeit tot een magistraal muziekstuk van zeven minuten. Hij laat het volgen door een eenvoudige melodie die volgens de wetten van de compositie zich ontvouwt tot een meeslepemde beweging en die bijna ongemerkt het beginthema weer opneemt. Je hoort als het ware de evolutie en de 'schepping uit het niets' aan het werk zijn, om twee termen uit een vorig artikel nog maar eens te gebruiken

Maar van wezenlijk belang is die eerste 'ontmoeting', de creativiteit die van buiten in gang wordt gezet. Alleen God zelf kan scheppen uit het niets en dat is, als het zou kunnen, een bewijs voor ons centrale geloofspunt dat God gezelschap is, dat wil zeggen: Drie in Eén. Immers, voor ons verstand en voor ons hart kan de enig logische verklaring van de schepping alleen de liefde zijn.

Zo zeer heeft God de wereld liefgehad dat Hij ons zijn Zoon, maar ook zijn creativiteit geschonken heeft.

Wim Peeters

Kerstmis 1990 / 1991

De gewoonte getrouw op kerstavond, haal ik mijn (jeugd) vriendin op en gaan we met mijn hele familie naar de nachtmis toe. De mis wordt altijd druk bezocht, dus je moet ervoor zorg dragen op tijd aanwezig te zijn. De jongerenkerstmis werd altijd ondersteund door de Liduina tieners. Een tienerskoor dat in de Liduinakerk zong (nu de Adelbertuskerk genaamd).

De liedjes die door het koor ten gehore werden gebracht, klonken altijd onder de vrolijke begeleiding van een orkest; orgel, drum, gitaar, dwarsfluit, blokfluit en soms een mondharmonica. Dit alles onder het toezien van een gezellige en vrolijke dirigent.

Het liedje "Ineens daar gaat de hemel open" gespeeld met de mondharmonica heeft mijn vader altijd mooi gevonden. De tekst is op de muziek geschreven van "Het Dorp", gezongen door Wim Sonneveld. Het nummer werd ingezet en mijn vader werd heel erg emotioneel. Hij had moeite om te stoppen met huilen en dat doet zeer. Zeker wanneer iemand je zo dierbaar is en waar je zoveel van houdt, die dan zoveel pijn heeft in z'n hart en zo ontroerd is.

Beladen

Mijn vader was toen al heel erg ziek, maar is toch meegegaan naar de mis. Achteraf, zo is gebleken, wist hij dat dit zijn laatste kerstmis zou zijn. Ineens ga je dit zelf ook beseffen, zonder dat mijn vader dit aan ons heeft verteld. Maar alles wat je met elkaar viert, kerstmis, oud en nieuw, verjaar- en trouwdagen wordt heel beladen, omdat het de laatste keer is dat je vader er nog bij is. Het tot je door laten dringen dat dit zo is, is eigenlijk onacceptabel, maar je moet verder.

Een jaar later, wederom Kerstavond. Vriendin samen met haar oudste dochter ophalen en naar de nachtmis. Helaas niet meer met de hele familie. Mijn vader is in de zomer overleden. Kerstmis is nooit meer hetzelfde, we zullen hier onze eigen invulling aan moeten gaan geven. Ik ben niet helemaal met mijn gedachten bij hetgeen de pastoor staat te verkondigen. Automatisch zijn mijn gedachten bij vorig jaar. Trots dat mijn vader nog naast me zat in de kerk en nu moeten we hem helaas missen. Nu ben ik degene die de tranen niet verborgen kan houden, zoveel pijn doet het. Ook dit jaar wordt zijn liedje weer gespeeld en het lijkt nog mooier en gevoeliger over te komen dan al die jaren hiervoor. Na de dienst een kaarsje opsteken en hierna gaan mijn vriendin en dochter mee naar mijn moeder. We lopen ieder met onze eigen gedachten, waarop haar dochter zegt "Gelukkig heb je nog een foto en kan je iedere dag naar hem kijken". We lachen hier met z'n tweeën om.

Inmiddels zijn we zoveel jaren verder, maar het gemis blijft.

Petra Vermeer-Barnhorn

"Ineens daar gaat de hemel open"

*Een avond donker, koud en nat
twee mensen op het liefdespad*

*Ineens daar gaat de hemel open
Gezang en warmte om ons heen*

Een zacht geweën

De kerststal

Mijn favoriete kunstwerk? Eigenlijk hoefde ik daar niet lang over na te denken. Het is weliswaar geen Van Gogh, Mozart, Rodin of Kafka, maar ik ben iedere keer weer geroerd als ik naar onze kerststal kijk. Mijn man heeft hem gemaakt, nadat ik wel een mooie kerstgroep had gekocht, maar een stal erbij wel erg duur vond worden. Hij maakte een ontwerp, zocht samen met de kinderen schelpen op het strand (dat werden de 'dakpannen'), sneed riet bij de vijver voor de muren en 'leende' van de kippen wat grit voor op de vloer.

Toewijding

Mijn man is niet katholiek. Toch maakte hij voor ons een prachtige stal. Compleet met een eigen plekje voor de ezel en een gat in het dak, zodat er een vuurtje kan branden. Jozef en Maria moesten het de eerste jaren overigens doen met een incompleet onderkomen, want het bouwen van een stal, dat bleek een tijdrovende onderneming. Avond aan avond zat hij - als Kerstmis weer naderde - geconcentreerd te bouwen aan de stal. Heel minutieus hakte hij van het open hardhout piepkleine balkjes voor het skelet, schelp voor schelp werd nauwkeurig op zijn plek gelegd en vastgelijmd en alleen de mooiste rietstengels werd in precies even grote, kaarsrechte stukken gesneden, zodat het niet al erg zou tochten in de stal.

Is onze kerststal mooi? Ik vind hem prachtig... Is het kunst? Dat denk ik niet. Maar hij is gemaakt met heel veel liefde en toewijding en die kan ik voelen, iedere keer als ik naar onze kerststal kijk.

MdZ

Geboren worden, leven kunnen.

Onder gezang van engelenkoren
bent U tweeduizend jaar terug geboren.
En elk jaar wordt U het opnieuw
tussen ons in.

U maakte Uw begin...

Maar hoe wordt dat voltooid
bij ons, in ons...

Zult U wel kunnen leven
in elk van ons?

Geboren worden,
waarbij leven kunnen hoort.

Plant in ons hart,
Kerstkind,

Uw levensliefde voort.

J.F.-v.R.

Kluun, God en het atheïsme

Met Kerstmis vieren we in de Kerk dat God mens is geworden uit liefde voor de mens. Kluun beschrijft God in zijn onlangs verschenen boekje 'God is gek; de dictatuur van het atheïsme' als een 'transcendente macht'. Niet iets om warm voor te lopen. Hoe verrijkend zijn kritiek op het atheïsme ook is, zijn godsbeeld is armoedig vindt Eugène Brussee.

De kracht van Kluun (Raymond van de Klundert) is dat hij met provocatie, humor en zelfspot beelden van God als afstandelijk wezen of als een soort Sinterklaas onderuit haalt. Daarmee laat hij zien dat de afkeer die veel mensen van God en geloven hebben vaak ook te maken heeft met het eigen beeld dat ze van God hebben. Dat zegt ook theoloog Alistair McGrath in zijn boek 'Dawkins als misvatting'. In dit boek reageert McGrath op het boek van bioloog Richard Dawkins 'God als misvatting' dat op dit moment nogal populair is onder veel Nederlandse studenten en één groot pleidooi is voor het atheïsme. McGrath zegt heel treffend: "De God waarin Dawkins niet gelooft is 'een kleinzielige, onrechtvaardige, onbarmhartige albedil; een wraakzuchtige, bloeddorstige etnische zuiveraar; een vrouwenhater, homohater en racist; een moordenaar van eigen en anderen kinderen en een volkerenmoordenaar; een funeste megalomane, sadomasochistische en wispelturige, kwaadwillende dwingeland. Welbeschouwd geloof ik ook niet in zo'n God. En ik ken ook niemand die dat wel doet."

Als Kluun over zijn eigen ervaringen met geloven spreekt, is hij grappig en ontroert hij ook. Net als in zijn meest

verkochte boek 'Komt een vrouw bij de dokter' dat net is verfilmd, spreekt hij over de laatste levensdagen met zijn vrouw. Hij beschrijft hoe hij weer begint te bidden als bij zijn vrouw borstkanker is ontdekt, maar dat hij eigenlijk pas echt gaat nadenken over geloven en de zin van het leven, samen met zijn vrouw, in de laatste elf dagen van haar leven. Dat is voor veel mensen denk ik herkenbaar. Net als de constatering van Kluun dat bijna alle opiniërende media God of een hogere macht systematisch naar het rijk van de fabeltjes verwijzen.

Ietsisme

Als Kluun op het einde van zijn boekje zelf uit de kast komt als het gaat om geloven is dat echter wat teleurstellend. Hij durft niet te kiezen en blijft erg vaag. Noemt hij Eckhart Tolle eerst een pedante arrogante goeroe, later zegt hij dat er in zijn filosofie een kern van waarheid zit. En waar hij eerder in zijn boekje spreekt over ietsistische kwakzalverij, toont hij zich aan het einde van het boekje zelf een ietsist. Hij wijst de God van de Bijbel af, maar ziet in elke godsdienst en in elke spiritualiteit wel iets goeds. Zijn eigen Godsbeeld is armoedig: 'Ik weet het niet zeker, maar ik ben geneigd om in een transcendente macht te geloven.' Ik denk dat niemand staat te popelen om met zo'n transcendente macht in contact te komen.

Alleen waar Kluun spreekt over onvoorwaardelijke liefde benadert hij naar mijn idee iets van het geheim van God. Hij formuleert het als volgt: 'Ik geloof dat er een vorm van onvoorwaardelijke liefde bestaat waarvan wij in ons leven heel af en toe een glimp opvangen, in onszelf of bij anderen. Misschien is die onvoorwaardelijke liefde wel datgene wat religies God noemen.' Dat vieren we als

christenen nou juist met Kerstmis: de onvoorwaardelijke liefde van God voor ons mensen.

Eugène Brussee

Kluun, *God is gek*. Actieboekje. 2009, € 2,50

Zie ook: www.kluun.nl

Binnen de kerkelijke kalender dient zich een nieuwe tijd aan. Op 29 november vieren we de laatste zondag van het kerkelijk jaar, het hoogfeest van Christus Koning. Een week later vieren we de eerste zondag van de advent. In de loop van de geschiedenis van ons christendom zijn de belangrijkste feesten op kruispuntmomenten van de natuurbeleving geplaatst om de boodschap extra kracht mee te geven. Kerstmis in het hart van de winter en Pasen bij het begin van de lente. De cyclus van de seizoenen biedt perspectief.

Het kan niet missen. In de kerstnummers van de parochiebladen staan altijd oproepen om kerstkaarten te kopen van hun kerk of om kaarten met een kersttafeel van een glas-in-loodraam voor een goed doel. De **Maria Magdalena Parochie Wormer** meldt dat zij

In de **H. Laurentiuskerk te Alkmaar** van de **R.-K. Parochie HH. Matthias - Laurentius** worden dubbelgevouwen en enkele kerstkaarten aangeboden. De opbrengst komt ten goede aan het orgelfonds van de kerk. De kerstkaarten tonen een deel van het glas-in-loodraam met daarop de geboorte van Jezus. Onder de kaart staat de wens Zelig Kerstmis en Zelig Nieuwjaar.

In een sfeervolle **H. Laurentiuskerk te Heemskerk** wordt ieder jaar de Kerst-In gevierd. De kerk wordt voor een deel omgebouwd om plaats te bieden aan zowel de muziekuitvoerenden als ook om een plek te maken voor een stal met een warme kribbe voor een echte baby. Op het kerkplein staat een stal met een ezel en enige schapen van de kinderboerderij. De Kerst-In commissie verzet vooraf veel werk. Het is voor velen uit de parochie een traditie van meer dan twintig jaar om op die zondagmiddag even naar binnen te gaan en te genieten van de bijzondere kerstsfeer.

De **Augustinusparochie te Amsterdam/Buitenveldert** biedt de schrijfgroep van Amnesty de gelegenheid om haar stem te laten horen door middel van de schrijfactie "schrijf een gevangenen vrij". Iedere derde weekend van de maand staat de groep in de kerk en bij haar kunt u een voorbeeldbrief kopen.

Vorig jaar kwamen door haar briefvenactie twee mensenrechtactivisten vrij.

augustinus nieuws

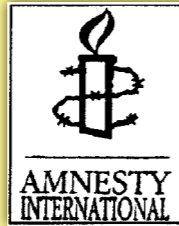
Van Onderop

door Eleonora Hoekstra-Ros

De werkgroep Amnesty Salvator-gemeenschap geeft een overzicht van de behaalde resultaten in 2008 in **Parasol**, het parochieblad **H. Augustinus**, van de geloofsgemeenschappen: **Allerheiligst Sacrament**, **H. Pastoor van Ars**, **H. Augustinus**, **H. Rita**, **Salvator**, **H. Stephanus** te **Amsterdam**. De groep schrijft elke twee maanden na de viering. Een druppel op de gloeiende plaat? Ja! Maar iedere druppel telt. De werkgroep doet een oproep om in deze periode eens langs te komen in de kerk.

In het parochieblad **R.-K. Parochie St. Eloy** staat een soortgelijke oproep. Voor en na de viering staat er een stand achter in de kerk. Bovendien verkopen zij kerstkaarten en kaarsen ten bate van Amnesty International

In de parochie **H. Joannes de Doper te Schoorl** staat een nieuwe kerststal met enige nieuwe bewoners. Twee schapen zijn van Schoorlse wol gemaakt. De kameel werd gekocht bij een Perzische tapijtenhandelaar in Alkmaar die met zijn zaak stopte en het beest te koop aanbod nadat het dertig jaar lang in de etalage had gestaan. De kameel wacht in zijn nieuwe kerkelijke omgeving nog op andere dierenvrienden, zoals een os, een ezel en nog meer schapen. Op kerstmiddag is er om 14.00 uur kinderreceptie bij de kerststal. Er aan vooraf gaat het kindje wiegen. Het is een kort programma van 15 minuten, speciaal voor peuters en kleuters, dat telkens wordt herhaald, zodat de bezoekers kunnen binnenkomen en weggaan wanneer ze willen.

De werkgroep gezinsviering in de **R.-K. Parochie Huizen/Blaricum-Bijvanck** moet voor de Driekoningenviering ieder jaar meer broodjes bakken. Voor deze viering is bij de kinderen veel animo. Allemaal willen zij wel op de boon in het broodje bijten om tot koning gekroond te worden, want de kroon dragen is heel bijzonder. Om meer waarde aan de kroning toe te kennen, denkt de werkgroep er aan om gedurende het jaar de kindertaken tijdens kerkelijke activiteiten uit te breiden. Deze viering wordt op de eerste zondag in januari voor de zesde achtereenvolgende keer gehouden.

In de **Kerst Stem** staat dat de **St. Jan Geboorte te Kudelstaart** dit jaar op beide kerstdagen weer open staat. Als u even zin heeft kunt u de kerk binnenwippen om de mooie stal te bewonderen of om er een kaarsje aan te steken. In de schemerige kerk kunt u genieten van de kleine vlammetjes en de zachte kerstmuziek. Iedereen is welkom. Voor de kinderen ligt er bij de stal een kerstkleurplaat en een bouwplaat klaar.

In de **St. Martinuskerk te Medemblik** kunt u op eerste kerstdag 's middags naar de levende kerststal komen kijken en luisteren. Er wordt door de kinderen gezongen en voorgelezen en zij gaan bij het kindje Jezus op bezoek. Voor de ouders staat er een kopje koffie klaar of een bekertje warme glühwein.

In veel parochieboekjes staat een artikel over de actie **Kerkbalans 2010**; een kerk van blijvende waarde. In het parochie-appel van de parochiegemeenschap **Bloendaal** staat "Alles van waarde is weerloos", een bekende dichtregel van Lucebert. Dingen in het leven die écht belangrijk zijn, zijn meestal niet met geld te koop. Geluk, liefde, geborgenheid, kracht, troost, inspiratie. Het zijn kostbare ijkpunten in het leven en ze zijn met geen goud te betalen. De kerk is de plaats waar al deze waarden samenkomen. De kerk zelf moet wel betaald en onderhouden worden. Daarom wordt de actie **Kerkbalans 2010** van harte aanbevolen.

De beelden van de kerstgroep van Den Burg zijn na een oproep vorig jaar door vrijwilligers gerestaureerd. De kerststal heeft de vorm van een Texelse schapenboet en is getimmerd in 1936. Achter de boet hangt een doek waarop engelen geschilderd zijn. De archivaris schreef een groot artikel voor het parochieblad **De Vuurtoren** van het **R.-K. Parochie Texel** waarin hij vertelt over de kerstboet sinds 1936. De traditie van de kerststal gaat verder terug. In 1223 werd deze voor de eerste keer gebruikt door Franciscus van Assisi en opgesteld in Grecco (Italië). Zoals destijds de herders optrokken naar Bethelhem, trekken nu de gelovigen als pelgrims naar de kribbe. Dit voorbeeld werd al gauw gevolgd door kloosters en kerken en later ook door scholen en huisgezinnen.

De **H. Geestparochie te Amstelveen** neemt een bericht op in haar pastoraal bulletin **De Wegwijzer** van de **Diaconie Katholieke Parochies Amstelland**. Zij zijn gestart met het project 'mee-eten-op-afstand' om gezinnen te helpen die moeilijk kunnen rondkomen met de aankoop van hun wekelijkse boodschappen. Zij krijgen van de diaconie wekelijks een boodschappentas vol ter waarde van € 12,00 De ontvangers stellen zelf de boodschappenlijst samen. Wat de gezinnen vragen is heel divers: van waspoeder en zeep tot aardappelen, groente, fruit. Het zijn de alledaagse levensbehoeften. De adressen komen via het maatschappelijk werk. De diaconie zoekt donateurs die voor een periode van 13 weken een adres willen adopteren.

Het parochieblad **St. Urbanus Ouderkerk aan de Amstel** neemt een artikel op over de Dag van het Jodendom op 17 januari 2010. Zij wil dat deze dag de katholieken aanzet tot bezinning op en studie van de Joodse wortels van ons christelijk geloof en tot ontmoeting met het levende Jodendom. Het thema voor dit jaar zijn de thuisrituelen.

De **Vredeskerk in Amsterdam** meldt in haar tweemaandelijks parochieblad van 25 september jl. dat de geschiedschrijver in dit nummer het laatste artikel publiceert over de Vredeskerk. In de afgelopen nummers zijn er steeds artikelen verschenen waarin de geschiedenis langzaam voorbij trok. De afzonderlijke geschiedenis-stukjes werden zo goed ontvangen dat men besloot deze te bundelen en te laten verschijnen in een gratis boekje. Vanaf eind september zijn deze af te halen in de kerk.

Kerstpuzzel

Horizontaal:

1. Gebak; 9. versierde spar; 17. sleepnet; 18. sleden; 20. plaaggeest; 21. bezit; 22. naschrift; 24. langlauftraject; 26. vis; 29. tennisterm; 30. bouwland; 32. honingdrank; 34. verlegen; 35. hekeldicht; 37. takje; 39. deel v.e. vaartuig; 41. eigen brievenbus in een postkantoor; 43. bloeiwijze; 45. verlichting; 47. tafelfles; 48. stopteken; 49. geestelijke; 51. Griekse godin; 53. lichte klap; 54. prul; 55. tussenzetsel; 56. hoge berg; 57. mistletoe; 59. soort hond; 60. voorzetsel; 61. speelkaart; 63. verlof hebben; 64. geestelijke; 67. nederig verzoek; 70. kerstboomversiering; 72. Romeinse keizer; 73. ton; 75. gletsjerpuin; 77. gebroken boekweit of haver; 80. lor; 81. bouwstijl; 83. stierenvechter; 85. tafelgast; 87. wiskundig getal; 88. gevaar; 89. hoogste leiding; 90. sneeuwschaats; 92. troefkaart; 94. eerste melk; 95. Europeaan; 96. Engels bier; 97. raceauto; 99. halslapje; 100. ontvanger; 102. mager; 103. bladgroente; 105. te paard gezeten; 107. kinbaardje; 109. bij de wet toegestaan; 111. godin v.d. dageraad; 112. bevel; 113. kerstversiering; 116. bloeiwijze; 117. woon-schip; 118. vogel; 119. vechtsport; 120. namelijk; 122. vulkanisch product; 124. houding; 127. kleinood; 128. vluchtige stof; 130. voederbak; 132. soort asbest; 134. vreemde titel; 135. uniek; 137. ieder; 139. winterkost; 142. voorwerp van spot; 143. waterboterbloem; 145. tijdrekening; 146. beryllium; 147. deel v.e. boom; 148. staat op menig kerstmenu; 149. pausennaam; 150. vlekkenwater; 151. ruime vestibule; 152. mondstang; 153. loofboom; 154. hagedisachtig dier; 156. bijwoord; 157. rij manschappen; 159. entstof; 161. kerstversiering; 162. geestelijke; 164. soort rietgras; 166. leerjaar; 168. zuigbuisje; 170. drank; 172. Chinese braadpan; 174. kraan; 175. Europeaan; 176. chocoladestaafje; 178. onderkussen; 180. voorzetsel; 181. slotwoord; 183. slaapplek; 184. uitzoeken; 186. Europeaan; 188. vergiftige, ranonkelachtige 's winters doorbloeiende plant; 189. 25 en 26 december.

Verticaal:

1. Bedehuisje; 2. godsdienst; 3. muzieknoot; 4. muziekinstrument; 5. plakband; 6. vlaktemaat; 7. winters voertuig; 8. hoofddekseel; 10. sjalot; 11. knaagdier; 12. de oudere; 13. kledingstuk; 14. steekschuim; 15. gedaan; 16. vallende ster; 19. vogelbek; 23. kwajongen; 25. mager; 27. ivoor; 28. genotmiddel; 31. leg-erafdeling; 33. soort papegaai; 35. hinderlaag; 36. vulkanisch gesteente; 38. gesloten; 39. judograad; 40. marktentje; 42. duivel; 44. ransel; 45. hoofdbedekking; 46. soort matras; 48. naar boven; 49. uurwerk; 50. bitterkruid; 52. vrouw; 54. deorraampje; 58. nakomeling; 59. naaldboom; 62. stemming tijdens Kerstmis; 65. inviteren; 66. vierkant gebak; 68. dierengeluid; 69. magazijn; 71. slaapje; 73. geurige plant; 74. geroosterd brood; 76. houten kommetje; 78. rondedans; 79. zangstem; 81. soort slee; 82. huisdier; 84. deel v.e. kolenkachel; 86. opschudding; 91. ringvormig gebak met amandelvulling; 93. deel v.e. vinger; 95. roem; 96. voorzetsel; 97. muil; 98. donker; 99. oorhanger; 100. verlaagde toon; 101. projectieplaatje; 103. kerstversiering; 104. Turkse titel; 105. veldhospitaal; 106. donkere kamer; 108. borstharnas; 110. vis; 112. waterkering; 113. beet; 114. onzin; 115. moment; 117. streling; 118. bergweide; 121. melkwol; 123. ongebonden; 125. violette verfstof; 126. een zekere; 129. agavevezels; 131. uitvinder v.d. telefoon; 133. molen-trechter; 136. dwaas; 138. god van het vuur; 140. bende; 141. lol; 143. binnenplaats; 144. specerij; 146. kostbare stof; 148. koelheid; 149. jong schaap; 150. verbouw; 151. cosmetisch artikel; 152. oud vrouwtje; 154. zoen; 155. haal met de tong; 157. opening; 158. land van belofte; 160. achterzijde; 162. doopgetuige; 163. platzak; 165. rond en dik; 167. palingpen; 169. honingbij; 171. insecteneter; 172. verlangen; 173. opstaand haar; 176. sprekende vogel; 177. deel v.d. hals; 178. voorzetsel; 179. pijn; 182. naschrift; 183. uit-ting van kou; 185. persoonlijk vnv.; 187. muzieknoot.

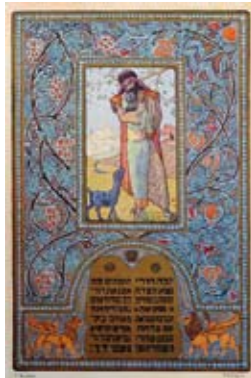
16	25	102	39	137	19	153	177	69	126	
172	169	92	74	52	160	72	61	66	113	36

1		2	3	4		5	6	7	8		9	10	11	12		13	14	15	16
		17				18				19		20				21			
22	23		24		25				26		27				28		29		
30		31		32				33		34				35		36			
37			38				39		40		41		42						
	43			44		45				46		47						48	
49					50				51		52		53				54		
55				56				57				58				59			
60			61				62		63						64				65
		66		67		68		69		70				71		72			
	73		74		75				76			77	78		79		80		
81				82		83					84		85			86		87	
88							89				90	91			92		93		
94						95				96				97					98
						99				100				101				102	
103		104		105					106				107			108			
109			110					111				112				113		114	115
			116					117				118			119				
120	121			122		123			124	125				126		127			
128		129		130				131		132					133		134		
135			136					137	138				139			140			141
142								143			144				145				146
	147							148						149				150	
151				152					153				154			155			
156			157					158		159		160				161			
		162							163		164				165		166		167
168	169							170		171				172		173		174	
175							176			177		178				179		180	
181			182		183					184		185				186		187	
188												189							

© Puzzelland

Stuur uw oplossing voor 20 januari 2010 naar: Samen Kerk, postbus 1053, 2001 BB, Haarlem ovv: oplossing kerstpuzzel. Onder de goede inzenders verloten wij tien cadeaubonnen. Vergeet dus niet uw naam en adres duidelijk te vermelden.

Tentoonstelling From Jerusalem with Love

In de tentoonstelling *From Jerusalem with Love* in het Bijbels Museum vertellen unieke objecten en foto's het verhaal van de bijzondere relatie tussen het 19de en vroeg 20ste eeuwse Palestina en Europese joden en christenen vanaf 1799 tot aan de stichting van de staat Israël in 1948. Een schat aan kunst, souvenirs, foto's en ceremoniële voorwerpen uit het Heilige land zijn geselecteerd uit de omvangrijke en bijzondere collectie van de filmer en collectioneur Willy

Lindwer en worden nu voor het eerst tentoongesteld. Informatie: Bijbels Museum, Herengracht 366-368, Amsterdam, telefoon 020 6242436, internet: www.bijbelsmuseum.nl

Marathon van New York Jeroen Boekel loopt bijna € 80.000 bij elkaar

Jeroen Boekel, hoofd van de huishoudelijke dienst van het bisdom, heeft op 1 november een fantastische prestatie geleverd: hij heeft zich laten sponsoren en vervolgens de beroemde Marathon van New York gelopen. De opbrengst, maar liefst bijna € 80.000 komt helemaal ten goede aan het weeshuis Hannukah dat de Castricumse Mariette Asagbo – Krouwel

samen met haar echtgenoot heeft opgezet in Ghana. Jeroen heeft zijn eerste marathon volbracht in 3.53,27, een geweldige tijd. Van de opbrengst kunnen de kinderen van Hannukah ruim vier jaar leven.

De Bijbel cultureel

Dit dikke naslagwerk laat zien hoe Bijbelse verhalen en Bijbelse thema's hun weerslag vinden in de kunsten van de twintigste eeuw. En dan blijkt dat talloze beeldend kunstenaars, regisseurs, componisten, popartiesten, schrijvers, dichters en theatermakers zich hebben laten inspireren door de Bijbel. Sommige traditioneel en gelovig, anderen sarcastisch en provocerend. Omdat er verschillende kunstvormen aan bod komen in *De Bijbel cultureel*

geeft het boek verrassende verbanden: via theater beland je bij de muziek of een popsong laat je associëren met een film. Er is na bladeren, lezen en opzoeken eigenlijk maar één conclusie mogelijk: ook in onze moderne kunst is de Bijbel een onuitputtelijke inspiratiebron voor kunstenaars, of ze nu schilderen, schrijven, zingen of filmen.

Het - rijk geïllustreerde - boek is ingedeeld in 67 thema's, zoals paradijs, Mozes, de Bergrede en het Laatste Oordeel. Elk thema biedt een introductie van de relevante Bijbelpassages, een uitvoerige presentatie van een kunstwerk, korte beschrijvingen van andere kunstwerken die dit thema behandelen en een informatief achtergrondverhaal. Dat maakt het een prima naslagwerk voor individueel gebruik, maar het is natuurlijk ook een uitstekende bron voor gespreksgroepen, leeskringen en cursussen.

Marcel Barnard, Gerda van de Haar, *De Bijbel cultureel. De Bijbel in de kunsten van de twintigste eeuw*. Zoetermeer, 2009, ISBN 978 90 211 4220 3, € 89,90

Seksualiteit en onthouding als wegen naar God

Het was een wonderlijke speling van het lot: rector Hendriks van het grootseminarie in Vogelenzang stelde mij een boekje ter hand over het celibaat, uitgerekend op een studiedag over huwelijk en gezin. Daarmee is meteen de basisvraag aan de orde: kan het katholicisme een positieve spirituele visie op het huwelijk combineren met de waarde van het celibaat of blijft het altijd wat tobben met seksualiteit en erotiek?

De studie *Het celibaat van de priester*, geschiedenis, theologie en beleving door Jan Hendriks (Tiltenberg studies n.2, 2008) gaat daar wel niet precies over, maar bevat toch veel boeiends dienaangaande. "Zowel roeping tot het huwelijk als celibaat is een gave Gods, zodat concurrentie tussen die twee welke het hoogste is eigenlijk weinig zin heeft". Een sublieme observatie! Het betekent dat een celibatair feitelijk alleen maar goed zijn toewijding aan God kan beleven, als hij tevens het huwelijk (zij het theoretisch) kan beamen. Het celibaat is bovendien een positieve spirituele roeping, niet louter een negatief zich-onthouden van. Allerlei gemankeerde en bekrompen opvattingen over seksualiteit vormen dus bepaald geen goede basis voor het celibaat, integendeel. Jovinianus (4e eeuw) zei al dat God zowel door vasten als door eten en drinken geëerd kan worden. Daarmee stelde hij – op dezelfde wijze als Hendriks doet - huwelijk en celibaat beide als door God gewild voor.

Jovinianus' tegenstander was niemand minder dan de heilige Hieronymus. Ik heb de indruk dat Hendriks in zijn bespreking van de geschiedenis van het celibaat veronderstelt dat alle kerkvaders wel min of meer hetzelfde dachten, puttend uit "de katholieke

leer". Hieronymus moeten we echter veeleer als religieus extreem beschouwen: hij wijst zwangerschap en kinderen krijgen van de hand als zijnde lastig en zelfs levensbedreigend en hij beveelt het celibaat aan als de enige weg voor geestelijke studie. Hiermee verandert celibaat van een offer in een subtiel egoïsme! Er zijn heel wat 'ketterse' vroegchristelijke teksten die eenzelfde extremisme als dat van Hieronymus aan de dag leggen, zodat we het celibaat veel breder kunnen situeren. Dan krijgen we nog meer waardering voor de strijd die de katholieke kerk heeft moeten voeren om zowel huwelijk als celibaat als goddelijke instelling veilig te stellen!

Rein

Hendriks wijst er ook op dat de Oosterse kerken priesterschap zonder celibaat kennen en dat ook dominees die katholiek worden in bepaalde gevallen het priesterschap kunnen ontvangen. Niettemin is het celibaat volgens Hendriks geen late instelling, maar al in de eerste eeuwen van kracht. De wetenschappelijke distantie maakt hier plaats voor apologetische gedrevenheid, maar feitelijk denk ik dat Hendriks gelijk heeft. Wel is er een kwestie die ik graag eens zou willen belichten. Hendriks laat, zoals eerder Crouzel en Gryson dat deden, heel wat teksten over het celibaat in de vroege kerk de revue passeren. Hij stuit daarbij ook op teksten (p. 56) die stellen dat een priester zich moet onthouden van seksualiteit "in de tijd van hun dienst aan het altaar". Zie: Tweede Trullaanse concilie (691 C.E.), canon 13; ik vermoed dat ook de eerste canon over het celibaat (Elvira 306 C.E.) zo kan worden begrepen. Het zou betekenen dat er voorafgaand en tijdens een periode van cultisch dienstdoen seksuele onthouding is geboden, maar

niet het hele jaar door. Dit was ook de praktijk in het jodendom, vergelijk Lev 8:33, Ez 44:26 en ook Zacharias, de vader van Johannes de Doper. Deze cultische reinheid wordt niet graag benadrukt door theologen! Wellicht vanwege zoets als een "terugval" in Oudtestamentische praktijken van rein en onrein. Toch zou het me niet verwonderen als deze cultische reinheid de sleutel vormt. Het betekent dat de moderne, meer sociale fundering van celibaat als volledige beschikbaarheid voor God en mensen, eigenlijk secundair is: immers een priester in de vroege kerk die na zijn wijding in tijdelijke dan wel permanente onthouding leeft, blijft wel getrouwd! Seksuele onthouding vóór het gebed, de openbaring van de Torah aan Mozes en aan het volk "in onthouding" (Ex 19:15), ja zelfs de Ramadan die de openbaring van de Koran viert, worden begrijpelijk vanuit deze cultische achtergrond, die – ik zeg het nog maar eens - niets te maken heeft met onderwaardering van de seksualiteit. Ik vind het intussen fascinerend dat Hendriks niet terugdeinst om deze concilieteksten aan de orde te stellen, die bovendien een verklaring voor het verschil tussen de Oosterse kerken en de Rooms-katholieke kerk kunnen bieden: in de laatste wordt het priesterschap een dagelijkse verplichting, zodat tijdelijke onthouding onmogelijk wordt. Dat Hendriks er geen debat over de mogelijkheid van tijdelijke onthouding voor getrouwde priesters aan verbindt, snap ik wel: dat is een wel heel revolutionaire gedachte. Intussen is die gedachte wel in de kerk zelf bewaard gebleven! Dit kleine boekje van een pastoraal bewogen kerkjurist bevat veel stof tot overpeinzen....

Marcel Poorthuis
Faculteit Katholieke Theologie

Vanuit mijn bed zing ik alle liederen tijdens de viering mee!

Parochianen de gelegenheid bieden overal vieringen te kunnen volgen van goede geluidskwaliteit? sIKN kent een flexibel kerkteléfonoonsysteem, gebruiksvriendelijk voor zowel zender als ontvanger. Een greep uit de aansluitmogelijkheden: bij ouderen die niet meer naar de kerk kunnen, in het verzorgingstehuis, thuis bij ziekte of bij (langdurig) verblijf in het buitenland.

Meer informatie of een offerte? Bel (0182) 75 05 20 of mail verkoop@sikn.nl.

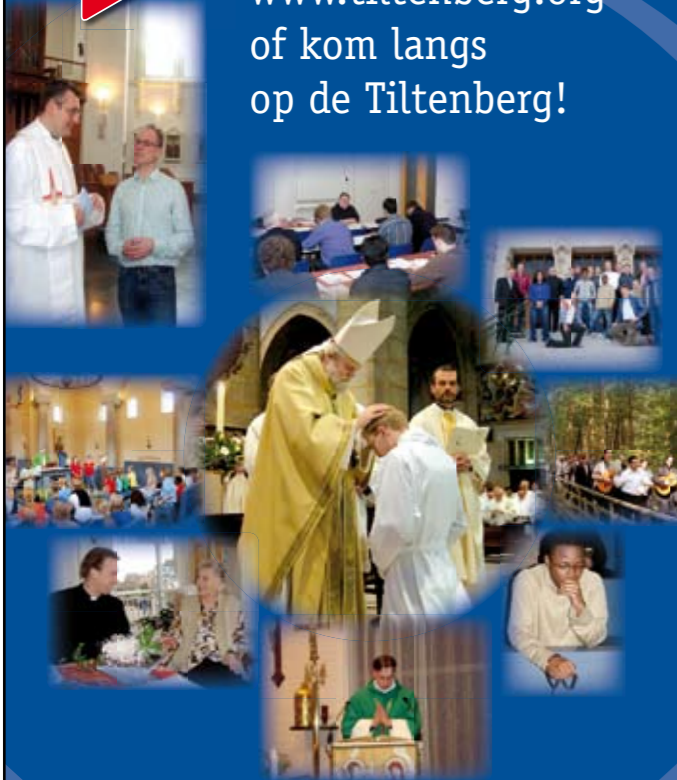
sIKN

stichting intermediair kerkromp nederland

KERKELIJK MEELEVEN, OVERAL

Denk je erover priester te worden?

Kijk eens op www.tiltenberg.org of kom langs op de Tiltenberg!

**Grootseminarie
Het Willibrordhuis,
De Tiltenberg**

Zilkerduinweg 375
2114 AM Vogelenzang
telefoon 0252 345 345
www.tiltenberg.org
e-mail post@tiltenberg.org

Het Grootseminarie vraagt uw steun!

Als u ons wilt steunen met uw gebed, stuur ons dan bericht dat u lid wordt van de gebedskring (gratis).

Wilt u ons ook financieel steunen?

Dat is zeer welkom. Voor de opleiding en de studie-beurzen van de seminaristen is veel geld nodig. U kunt uw bijdrage overmaken op gironummer 54 64 t.n.v. het Grootseminarie te Vogelenzang.

URINE VERLIES? *Weer zorgeloos actief genieten? Het kan met IncoSan!*

Niet te onderscheiden van normaal ondergoed maar wel 100% veiligheid zonder inlegkruisje!

IncoSan slips zijn in meerdere modellen en kleuren verkrijgbaar. Naast deze slips ook oplossingen voor zwaarder urineverlies, matrasbeschermers.

Vul de bon in of bel voor een gratis brochure nr. 9102.

IncoSan®
Incontinentie ondergoed
IncoSan Nederland BV
Antwoordnr. 552, 1250 VB Laren
www.incosan.nl info@incosan.nl

TEL GRATIS
0800-022 24 60
tussen 9u en 18u
maandag t/m vrijdag

Stuur mij, discreet in een blanco enveloppe, vrijblijvend de gratis brochure nr. 9102 over IncoSan-slips en andere producten.

Naam: _____ Voorletters: miv

Adres: _____

Postcode: _____ Woonplaats: _____

Telefoon: _____

Stuur de compleet ingevulde bon zonder postzegel naar:
IncoSan Nederland BV Antwoordnummer 552, 1250 VB Laren (NH)

PRONK BOUWT MET MEERWAARDE

PRONK BOUWBEDRIJF BV

nieuwbouw
verbouw
restauratie
onderhoud

PRONK LEIDERS BV

leidekwerk
lood-, koper- en zinkwerk
aanbrengen van ladder- en klimhaken

Machinestraat 2,
Postbus 20, 1749 ZG Warmenhuizen
Telefoon (0226) 391374
Fax (0226) 392032
E-mail: info@pronkbouw.nl
Website: www.pronkbouw.nl

Vreeker Begraafplaatservice BV

De Hout 47, 1607 HB Hem Tel: 0228-544484 / Fax: 0228-544651
Email: info@begraafplaatservice.nl

Gespecialiseerd in alles op de begraafplaats:

- * GRAFDELVEN
- * OP EN HERBEGRAVEN
- * RENOVATIE
- * GROENVOORZIENING
- * RUIMEN VAN GRAVEN
- * KNEKELPUTTEN
- * UITBREIDING
- * PADVERHARDINGEN

www.begraafplaatservice.nl

Huwelijk en gezin

Huwelijksvoorbereiding

Uitreiking van de eindcertificaten

Je voorbereiden op je huwelijk is je voorbereiden op de belangrijkste dag van je leven... en alle dagen daarna!

Wanneer je besluit met elkaar te gaan trouwen breekt er een bijzondere, maar ook een bijzonder intensieve periode aan. Er moet van alles geregeld en besloten worden en samen kom je voor vele belangrijke praktische vragen te staan. Om in dezelfde drukke tijd ook nog je relatie met elkaar te verdiepen en samen na te denken wat het jawoord nu eigenlijk precies inhoudt, kan er dan gemakkelijk bij inschieten.

Al veel stellen hebben ervaren dat de huwelijksvoorbereidingscursus een echte steun is op weg naar hun huwelijk.

Jonge man: "De cursus heeft me echt geholpen om heel bewust mijn jawoord uit te spreken. Ik was blij dat ik echt wist wat ik beloofde en wat de woorden die ik zei betekenden".

Jonge vrouw: "We hebben tijdens de

cursus voor het eerst met elkaar over dingen gesproken waarover we het eigenlijk nooit eerder hadden. Er is een echte verdieping in onze relatie gekomen"

Stel: "We dachten dat we alles van elkaar wisten, maar nu kennen we elkaar nog beter"

Stel: "Door de cursus konden we steeds weer even loskomen van het praktische geregeld en vonden we weer tijd voor elkaar"

In januari 2010 start de volgende cursus in Amsterdam.
Voor meer informatie en opgave surf naar: www.hoeksteen.org

Toost op de toekomst

Die hand van God zijn wij!

Het volk dat rondwaalt in het donker, ziet een helder licht. Over hen die wonen in een land vol duisternis gaat een stralend licht op! horen wij met Kerstmis de profeet Jesaja (9,1) ons uit een ver verleden toeroepen. Zijn wij dat volk? Wonen wij in een land – een wereld vol duisternis? Er zijn er die dat beamen, want er is een financiële crisis. Banken vallen om. Aandelen zijn niet zo veel meer waard. De werkloosheid groeit. Aan de andere kant moeten wij niet overdrijven. Kofi Anan, de voormalige secretaris-generaal van de VN zei onlangs: *Elke dag sterven er 10.000 kinderen van de honger. Is dat geen grotere tragedie dan het instorten van een bank?* In Zimbabwe sterven mensen als ratten aan de cholera. In Congo is het veiliger om soldaat te zijn dan vrouw. Als vrouw word je er vast en zeker verkracht.

We moeten echter de ene duisternis niet tegen de andere duisternis uitspelen. Kerstmis nadert en iedereen – bijna niemand uitgezonderd – verlangt juist in die dagen naar licht en vrede. Niet alleen voor jezelf, maar ook voor al die mensen die in duisternis moeten leven. Al is het maar voor even, toch koesteren wij de wens dat het anders kan en moet. Dat er vrede op aarde komt voor mensen van goede wil. En dat zijn we toch?

Vredevorst

Als vanouds horen wij met Kerstmis het verhaal over Jozef, Maria en hun kind Jezus dat geboren wordt. Is het een sprookje? Nee, sprookjes beginnen altijd met: "Er was eens..." Dit verhaal begint heel concreet met de woorden: *In die dagen vaardigde keizer Augustus een decreet uit...toen Quirinius gouverneur was van Syrië.* Niks geen: er was eens. Je mag het verhaal ook niet actualiseren met woorden als: *Toen Obama president van de VS was en Balkenende premier van Nederland.* Dat is veel te positief. Je kunt het beter vervangen door: *Toen Hit-*

ler Europa onder de voet liep en Seys Inquart zijn zetbaas was in Nederland. Keizer Augustus was een hardvochtige heerser. De mensen zochten onder zijn bewind, al werd hij god en redder genoemd. Haaks daarop staat het verhaal over een kind dat geboren wordt en een redder zal zijn. Jesaja noemt hem eeuwen voor zijn geboorte al Vredevorst, want hij zal vrede en gerechtigheid brengen.

Maar wat kun je verwachten van een kind? Gaat het toch om een sprookje? Als het kind geboren is, horen herders, geen hoge heren, maar uitschot in die dagen, als eerste het bevrijdend nieuws. Van wie? Van engelen, boodschappers van al zo hoge. Engelen zijn "in". Onze huizen staan vol met die boodschappers uit de hemel. Halen wij zo de hemel in huis? De Hemel: zo heet een glossy voor mensen die verder willen kijken. Ik zag het liggen in de boekhandel. Er stond bij geschreven: *Haal de hemel in huis!* Dat heb ik gedaan. Het kostte vijf euro. Dat is geen geld voor vrede op aarde voor mensen van goede wil.

Woorddaden

In de winkel bladerde ik de Hemel door. Opeens stond er een engel naast mij en die zei: "Houd nou toch eens op met dat gepraat over vrede op aarde voor mensen van goede wil! Dat hebben we toen daar in Bethlehem helemaal niet gezongen!" Ik schrok ervan. Weg kerstgedachte. Maar jullie zongen toch in het Latijn: *Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bonae voluntatis? Eer aan God in den hoge en vrede op aarde aan de mensen van goede wil?* We zingen het nog steeds met Kerstmis! "We zongen helemaal niet in het Latijn," zei de engel, "we spraken de taal van de gewone mensen. Jullie hebben het verkeerd vertaald! Dachten jullie nu echt dat er vrede komt als je alleen maar van goede wil bent? Dat zou mooi makkelijk zijn!" "Maar

Plafondschildering in de St. Martinskerk - Zillis - Zwitserland.

wat zongen jullie dan?" reageerde ik. "We riepen," vervolgde de engel: *"Eer aan God in den hoge en op aarde recht en vrede voor mensen naar Zijn hart!"* Ik stond wat verbluft en schaapachtig te kijken. "Ga eens rustig zitten," zei de engel, "dan leg ik het je uit. Het gaat er niet om of je het goede wilt, maar of je het goede doet! Kijk," vervolgde hij – of was het een zij? - "Wat je zegt moet je ook doen." Woorden en daden moeten samenvallen. In de taal van Jezus' tijd – en nog steeds – worden woord en daad weergegeven door hetzelfde woord: *dabar*. "Het gaat dus om woorddaden?" vroeg ik de engel. "Juist!" reageerde die en vervolgde: "om de hemel in huis te halen, zegt God door het kerstverhaal, heb ik jullie nodig! Hij wijst jullie de weg door het kerst kind. Het is Zijn liefste zoon. Als hij groot is, doet hij jullie vóór hoe je in vrede en gerechtigheid met elkaar kunt leven. Volg hem na! Dan zal de duisternis wijken door de kracht van jullie woorden die je met Kerstmis zingt en daarna op alle dagen van het nieuwe jaar gaat doen!" "Maar engel," zei ik ...maar de engel was er niet meer. Had ik gedroomd? Was het een sprookje?

De engel in de boekhandel leert ons: Gods koninkrijk van vrede komt er niet zonder onze inzet. Die uitspraak is geen poging om een niet bestaande, onmachtige God toch nog wat invloed te gunnen. Het zijn de woorden van psalm 103 vers 20 en 21. Daar horen wij: *Looft de Heer, gij zijn engelen, sterke strijders, volvoerend zijn woord, gij die zijn bevelen moogt horen; looft de Heer, al zijn hemelse scharen, gij dienaren, volvoerend zijn wil!* Een nieuw kerstlied zingt daarom tot slot: *Zijn leger-scharen brengen recht! Die hand van God zijn wij!* Als wij die woorden ter harte nemen wordt Kerstmis niet een gelaten afwachten op een ingrijpen van God in onze wereld zonder vrede maar een oproep om Gods woorden te doen. Dan worden wij mensen naar Gods hart en halen wij de hemel in huis. Pas dan kan het werkelijk Kerstmis worden! ■

Ko Schuurmans

**UITVAARTVERZORGING
A. DE JONG**

sinds 1966 een vertrouwd gezicht
voor een uitvaart vanuit het bisdom

persoonlijke begeleiding vanuit een familiebedrijf

Alle persoonlijke en rituele wensen zijn mogelijk.

voor vrijblijvende inlichtingen: tel.: (020) 676 1337
Cliostraat 42, 1077 KJ Amsterdam, dejong@uitvaart.nl
www.amsterdamuitvaart.nl

lid van de NUVU

uitvaartverzekeringen

MAKELAARS & TAXATEURS O.G.

**George W.J.M. van den Putten
John M.A. van den Putten**

Voor persoonlijke
en deskundige begeleiding bij

Aan- en verkoop

Taxaties

Vastgoedmanagement

Assurantien

Bronsteeweg 45, t/o de rotonde
2101 AB Heemstede
Tel. 023- 528 54 12 Fax. 023- 529 03 89
www.vandenputten.com
vandenputten@era.nl

samenwerkend met
Nelissen & van den Putten
Financieel Adviseurs B.V.

Ruim 50 jaar actief in de regio

**VERBETER EEN STUKJE
VAN DEZE WERELD!**

Veel kinderen in de wereld lijden honger.
Al voor € 5,- per maand helpt U!

Wij hebben rechtstreeks contact met de Missieprojecten.
Gratis folder: telefoon 050 534 04 52

Doe mee en help!

Banknummer 61.46.58.306
Giro 57 33 838
t.n.v. Stichting Missiewerk
Postbus 1180
9701 BD Groningen
www.members.home.nl/mission123

Stichting Missiewerk M.A.W.
Waterhuizerweg 20,
9753 HR Haren.

Bouwadvies Groot Holland

Zelfstandig onderdeel van de
Monumentenwacht Noord-Holland.
Wij zijn gespecialiseerd in:

- Aan- en verkoopkeuringen
- Meerjaren onderhoudsplannen
- Adviezen over vergunningen en subsidies
- Kostenramingen en begrotingen
- Begeleiding, toezicht en opleveringskeuringen
- Bestekken en werkomschrijvingen

T: 075 6474586 F: 075 6474593
info@bouwadviesgroot Holland.nl

Veerdijk 32, 1531 MS Wormer
Postbus 379, 1520 AJ Wormerveer

Monumentenwacht Noord-Holland

Bouwkundige inspecties en
adviezen aan particulieren,
ondernemingen, stichtingen en
overheden over monumentale
gebouwen in Noord-Holland
• Beoordeling van offertes en
prijsoffertes • Bereikbaarheids- en
veiligheidsplannen

info@monumentenwacht Noord-Holland.nl
www.monumentenwacht Noord-Holland.nl

T: 075 6474586
F: 075 6474593
Veerdijk 32, 1531 MS Wormer
Postbus 379, 1520 AB Wormerveer

Actie Kerkbalans

SAMEN KERK is niet in GELD uit te drukken

Volgende maand is het weer zover. De meeste parochies benaderen dan hun parochianen – gesteund door de landelijke campagne van de Actie Kerkbalans – om een flinke bijdrage aan de parochie te doneren of een toezegging daarvoor te doen. Ieder jaar weer een spannende vraag.

Het is heel gewoon als er na de preek in de kerk een collecte wordt gehouden voor de eigen parochie. En veel kleine bijdragen leveren dan best heel wat op. Veel spannender is het vanuit de parochie met een bedelbrief of folder, met een vrijwilliger langs de deur of met een telefoontje in de vooravond om geld voor de parochie te vragen. Er vallen al zoveel bedelbrieven op de mat en er bellen al zo vaak mensen met een collectebus aan, om over die lastige telefoontjes maar te zwijgen. Toch moeten we vandaag lang meer wegen een beroep op onze parochianen doen. Want Kerk-zijn kost ook geld.

Veel geld gaat naar de post: 'huisvesting, onderhoud en energiekosten'. En ook de pastores in regioverband worden uit de kerkbijdragen betaald. Maar eigenlijk zijn dat alleen nog maar de voorwaarden om ter plaatse Kerk te kunnen zijn. Zonder inspirerende voorgangers en goede faciliteiten kunnen de vele vrijwillige medewerkers en medewerksters niet aan de slag. Zij zijn misschien nog het meest 'het kapitaal' van de parochie.

Onbetaalbaar werk

Het 'Samen Kerk-zijn' is nauwelijks in geld uit te drukken. Stel dat je ook

alle vrijwillige inzet zou omzetten in salariskosten! Dan had elke parochie misschien wel tien mensen in vaste dienst! Samen staan die vele vrijwillig(st)ers met de pastoraal werkenden garant voor:

- de liturgie, de liturgisch groepen, nevendiensten en koren;
- de klussengroepen in en om het gebouw;
- de catechetische verdieping voor verschillende leeftijden;
- de Bijbelgroepen en bezinningsbijeenkomsten;
- de voorbereiding op het ontvangen van de sacramenten;
- de maatschappelijke betrokkenheid bij individuele nood, zoals het bezoekwerk bij zieken en ouderen;
- het meewerken aan het oplossen van de problemen in de buurt (wet maatschappelijk ondersteuning / voedselbank, etc);
- het meedenken bij maatschappelijke

lijke thema's zoals leefbaarheid en milieu, én

- de solidariteit met de Kerk en de nood elders in de wereld.

En dit overzicht is verre van volledig! Het meeste werk wordt om niet, dus gratis en voor niets, gedaan, als de primaire kosten van de kerkelijke aanwezigheid – zeg maar de pastor en het gebouw – zijn betaald.

Maar niets voor niets

Dus vandaar: als ook u binnenkort weer benaderd wordt om een geldelijke bijdrage te doen, dan weet u waar het geld heen gaat en dat direct of indirect de plaatselijke parochiegemeenschap – en dus u zelf wellicht ook – er wel bij varen. ■

Martin Frederiks,
Stafmedewerker Kerkopbouw
Bisdom Haarlem-Amsterdam.

Stel: je gaat als volwassene of jongere naar een bijeenkomst in je parochie. Wat verwacht je van degene die de avond leidt? Dat ie op tijd begint, dat er een goede presentatie is, helder en verstaanbaar, dat het je raakt. Die kreet hoor je de laatste tijd steeds vaker en het is een interessante uitdrukking. Het is een heel lichamelijke manier om te zeggen dat je wilt worden 'wakker geschud'. Dat je hoopt dat het een nieuw licht werpt op jouw leven. Dat je gezien wilt zijn. Stel nu eens dat jij degene bent die de avond leidt. Op welke manier kun je er voor zorgen dat het voor alle mensen die komen een goede avond is? Dat mensen geraakt worden?

Impulsdag Jongerenpastoraat

Geestkracht: ontvangen en doorgeven

Geestkracht ontvangen en doorgeven

Zaterdag 23 januari 2010

Impulsdag catechese en jongeren

Voor pastores, begeleiders en vrijwilligers in catechese en jongerenwerk

11.00 - 16.00 uur

Mozes en Aäronkerk, Waterlooplein 205, Amsterdam

Voor de jaarlijkse Impulsdag voor jongerenpastoraat en catechese in januari gingen wij na wat nodig is in deze tijd. Het centrale thema werd 'Geestkracht: ontvangen en doorgeven'. Geestkracht wil zeggen: het begint niet bij jou zelf. Het is al begonnen! Ontvangen: je kunt geneigd zijn om heel erg je best te doen, maar vergeten te ontspannen, voor het ontvangen is ontspannen alertheid nodig. Doorgeven: je geeft niet iets dat je zelf bedacht hebt, maar geeft iets door dat eerder ook al benoemd en vooral: geleefd is. Tegelijk is het belangrijk dat je iets pas door kunt geven als je het zelf ook echt ontvangen hebt!

Bronnen

Aan mensen die zich geroepen voelen om het geloof, hun geloof, door te geven worden hoge eisen gesteld. Als je het gaat opschrijven, wordt het soms nog erger en doet het denken aan de bijeenkomst van een aantal oversten die de eisen voor novicen gingen opschrijven. Toen het document klaar was, merkte één van hen op: 'We mogen blij zijn dat wij al binnen zijn!' Het mag een geruststelling zijn om te bedenken dat je als catecheet of begeleider het ook kan doen vanuit de Geestkracht die je ontvangt. Dat het niet in eerste instantie nodig is om theologische bagage te hebben, maar om

het hart op de juiste plaats te hebben en de basis van het evangelie een plek te hebben gegeven in je eigen leven. Het meest wezenlijke leerproces in het geloof begint met het serieus nemen van je eigen geloofsleven. Van daaruit zul je zelf gaan zoeken naar bronnen van inspiratie, nieuwe werkvormen, verdere opleiding en vorming.

In het leven van een gelovige hebben de vier basiselementen van de parochiële werkvelden alle een plek: leren, vieren, dienen en pastoraat. Leren is minder schools dan velen denken. Het gaat daarbij ook om (samen) de bijbel lezen, stilstaan bij de betekenis van een tekst en leren van de verschillende manieren van lezen. Vieren is ook niet alleen op zondag naar de kerk gaan, maar betekent ook aandacht besteden aan je gebed. Waar heeft het gebed een plek? Waar deel je het gebed met anderen, bij voorbeeld met de groep waarmee je een activiteit gaat leiden? Dienen wordt meestal ingevuld met diaconie, omdat het ten diepste gaat om de dienende houding naar de arme, degene die nood heeft. Een geloofsleven dat alleen naar binnengekeerd is, mist een element van doen, er zijn voor de ander. En het evangelie 'bewijst' zich vaak juist daar waar wij contact kunnen maken met de ander, vooral met de zieke, de arme, de gevangene, de buitengeslotene. Een belangrijke vraag is dan: voor wie doe ik dit? Wie heeft hier baat bij? Pastoraat wil zeggen dat we ook elkaar tot herder zijn, zorg hebben voor elkaar, leiding geven en leiding kunnen ontvangen.

Spreken en luisteren

Die vier elementen brengen samen het geloofsleven in beweging. Het wordt dynamisch, een proces van geven en ontvangen, uitleg geven aan anderen en tegelijk zelf ook veel leren, inspireren en geïnspireerd worden. Ik hoorde laatst een verhaal over een meisje dat zich afvroeg waarom ze twee oren heeft en toch maar één mond! Uiteindelijk kwam ze bij een wijze die haar uitlegde dat dit zo is opdat je altijd meer luistert dan spreekt en ook tijdens het spreken blijft luisteren.

Tijdens de impulsdag van 23 januari zul je als begeleider in de catechese en het jongerenpastoraat kennis kunnen nemen van nieuwe ontwikkelingen, verschillende werkvormen leren kennen en er is ook gelegenheid om je vragen te stellen. Ook wij realiseren ons dat we geestkracht ontvangen en doorgeven en daarom ook altijd moeten blijven luisteren. En dat op deze dag het gebed, het leren, het doen en de ontmoeting een plek moeten hebben. We

organiseren het zo goed mogelijk én laten ons ook leiden door de Geest. Want alleen door te luisteren naar de Geest en zelf geraakt te zijn zullen wij iets door kunnen geven op een manier waarbij anderen geraakt kunnen worden. ■

Marcel Elsenaar
Catecheet dekenaat Amsterdam

Impulsdag Catechese en Jongeren

Zaterdag 23 januari, van 11 tot 16 uur

Mozes en Aäronkerk, Waterlooplein 205 Amsterdam

Wij vragen u een bijdrage in de kosten van deze dag van € 5,- waarvoor u ook een aantal consumptiebonnen krijgt uitgereikt.

Aanmelden kan via de website www.jongbisdomhaarlem.nl, per mail via info@jongbisdomhaarlem.nl of elsenaar@dekenaat-amsterdam.nl.

Graag uw naam en uw parochie vermelden.

Aanmelden vóór 8 januari s.v.p.

Inleidingen:

Post moderne jongeren, hoe bereik je ze?

Maatschappelijke stage in de kerk

Mystagogie in werking

Parochiecatechese: nieuwe ontwikkelingen

In gesprek over liturgie met jongeren

Werkvormen:

- CaFE
- Film en inspiratie
- Sacrament van boete en verzoening voor kinderen
- Liederen
- Symbooltafel maken
- Verhalen vertellen
- Werken met Spellen
- Vormselproject In Vuur en Vlam
- Warmlopen voor je geloof

(onder voorbehoud, voor actuele lijst zie www.jongbisdomhaarlem.nl of www.steenindevijver.nl)

Verslag Katholieke Jongerendag 2009

Ruim 2.000 tieners en jongeren waren op zondag 8 november jl. aanwezig op de Katholieke Jongerendag 2009 in Den Bosch. Vanuit het bisdom Haarlem-Amsterdam reden er drie volle bussen naar de Jongerendag, waarvan twee georganiseerd vanuit het Jongerenpastoraat. Ze genoten van een afwisselend programma.

Programma

Op de dag was er een afwisselend programma met tal van sprekers en artiesten, waaronder Leo Feijen, Hilde Kieboom (van de St. Egidius beweging uit Antwerpen), Marius van der Knaap en de band *Make up your mind*. Mgr. Punt en Mgr. Van Burgsteden concelebreerden aan het einde van de dag in de eucharistieviering waarin mgr. Van den Hende, bisschop van Breda, voorging.

Op www.jongkatholiek.nl en www.katholieknederland.nl zijn foto's te vinden van deze dag. Op de site van Jong Katholiek is tevens de preek van mgr. Van den Hende te downloaden.

Bisdom Haarlem-Amsterdam

Het bisdom Haarlem-Amsterdam was aanwezig op de informatiemarkt van de Jongerendag door middel van stands van het Jongerenpastoraat, de actie DiaconAction, het Jongerenprogramma van de Stille Omgang en het centrum voor kerkelijke opleidingen De Tiltenberg. Ook leverde de hulpbisschop, mgr. van Burgsteden, een bijdrage aan het programma door middel van een workshop voor jongeren met als thema *Op koers blijven*.

Op de foto is te zien dat Emma van der Lee uit Almere, één van de winnaars van talentenjacht *Beziel Talent 2009*, mgr. Van Burgsteden een cd overhandigt. Op deze cd zingt ze solo het gevoelige nummer *Ambassadors of Your love*. Deze cd, die tevens het themalied van de Katholieke Jongerendag 09 bevat, is nog te bestellen via www.godlof.nl

Verslag DiaconAction

Ongeveer 2300 jongeren uit het hele land namen in het weekend van 20 tot en met 22 november jl. deel aan de actie DiaconAction 09. Op een concrete manier betekenden zij iets voor een ander. Hieronder een kort verslag van de jongerengroep All4One van de Augustinus parochie uit Amsterdam-Noord en jongeren van de Provider groep uit regio De Kaag. Meer verslagen vind je op www.diaconaction.nl

Jongeren Augustinus parochie Amsterdam-Noord

Deze jongeren gingen op bezoek in een verzorgingstehuis om er met de bewoners een gezellige middag van te maken. De bewoners werden verdeeld in vier groepjes om een geloofsquiz te maken, waarbij leuke gesprekken over het geloof ontstonden. Aan het einde van de middag werd er een viering gehouden in de kapel. De bewoners kregen als cadeautje een bijbel en een boekje met woorden uit de bijbel met mooie illustraties.

Jongeren Provider De Kaag

De jongeren van Provider De Kaag zijn met 19 jongeren actief geweest in twee instellingen. Hieronder zijn de ervaringen van hen opgetekend:
De Klink in Opmeer (een Orthopedagogisch dagcentrum voor kinderen met een beperking):

agenda

20 december

Kerstfeest Blauwe Zusters

29 december

Europese Taizé ontmoeting in Poznan (www.taizeinnederland.nl)

23 januari

Impulsdag Catechese en Jongeren voor begeleiders (zie het artikel elders in *Samen Kerk*)

13 maart

Spring Event voor tieners

20 maart

Jongerenprogramma bij de Stille Omgang Amsterdam

28 maart

WereldjongerenDAG in Almere

10 april

BAVOdag voor vormelingen

12 mei

Nachttocht naar Heiloo

Bekijk voor nieuws en overige info onze website: www.jongbisdomhaarlem.nl

Contactgegevens
Jongerenpastoraat bisdom Haarlem-Amsterdam
 Kruisweg 63
 2011 LB Haarlem
 [t] 023 511 26 35
 [e] info@jongbisdomhaarlem.nl

"Met een aantal jongeren zijn we op De Klink actief geweest. We hebben ballenslingers en CD-slingers gemaakt voor de kinderen op De Klink. We hebben pannenkoeken gebakken voor alle kinderen; we hebben gegeten, gedanst en gezwommen met de kinderen. Zij vonden het erg leuk dat wij er waren en wij zijn een hele mooie ervaring rijker: We vonden het heel erg leuk om te doen!"

Verzorgingshuis Zandhove in Spanbroek:

"Met een aantal andere jongeren gingen we in Verzorgingshuis Zandhove aan de slag. We mochten de tuin opknappen en ijsjes uitdelen aan de oudere mensen die op Zandhove wonen. Het was erg leuk om bolletjes in de tuin te planten, het onkruid weghalen was wel zwaar. De jongens mochten meehelpen met de bomen planten. 's Middags gingen we ijsjes uitdelen, bijvoorbeeld aan een mevrouw die 101 jaar oud was. Dat was heel bijzonder, dat zal ik nooit vergeten."

Reizen in de zomer van 2010

Een correctie ten opzichte van de vorige *Samen Kerk*. Dit zijn de juiste data van de reizen in de zomer van 2010:

Pelgrimstocht naar Santiago de Compostella: 11 t/m 21 augustus 2010

Voor jongeren van 16 t/m 30 jaar georganiseerd door het Jongerenpastoraat. Meer informatie via info@jongbisdomhaarlem.nl

Missiereis voor tieners naar de Oekraïne en Polen: 1 t/m 15 augustus 2010 (en dus NIET in juli 2010)

Je gaat hier samen met de blauwe zusters uit Heiloo en andere tieners in de huizen van de blauwe zusters en paters in de Oekraïne om kinderen te helpen en te vermaken. De reis zal gaan via Polen (Krakow, Vadowice, Czestochowa, de zoutmijn in Wieliczka). Neem voor meer informatie contact op met m.milagro@servidoras.org

Missiereis voor jongeren naar Israël: 8 t/m 22 augustus 2010

Deze reis is bedoeld voor jongeren vanaf 20 jaar. In de huizen van de blauwe zusters en paters in het Heilig Land werk je met kinderen en gehandicapten. Daarnaast worden ook belangrijke plaatsen als Bethlehem, Jeruzalem en Jericho bezocht. Neem voor meer informatie contact op met m.milagro@servidoras.org

NIEUW

Jongerenreis naar Taizé: 10 t/m 18 juli 2010

Opnieuw wordt er een reis naar Taizé georganiseerd voor jongeren (15 t/m 29 jaar) uit dekenaat Alkmaar door het Jongerenpastoraat van dekenaat Alkmaar. Kom mee naar Taizé en laat je verrassen door het eenvoudige en bijzondere leven van de broeders van Taizé en de ontmoeting met andere jongeren. Je kunt je nu al aanmelden voor deze reis! Jongeren van buiten het dekenaat Alkmaar kunnen mee, als er plaatsen over zijn. Meer informatie kun je vinden via de website: www.taizeisdekenaatalkmaar.nl

'n beetje crypto

Horizontaal

1 file, die langzaam op gang komt, geeft wat doorloop 7 wat nootjes, en het komt vanzelf je strot uit 8 deze jongen mag je algemeen beschaafd noemen 10 zo begin je aan taaitai 11 Zwitsers automerk? 12 toch een beetje eng 14 deelnemer aan het vlooienspel 15 collega van een mafkees 17 letters met overtuiging 19 door deze rivier stroomt zeker geen alcohol 20 landelijke titelstrijd zemen? 21 hiervoor moet je snel zijn 23 nog niet overleden professor?

Verticaal

1 speelt een voetballer met pas gepoetste schoenen 2 was van begin tot het eind van Dirk 3 pas op, want dan komt dertien in beeld! (2,6) 4 je eigen aanmaakmiddelen 5 de Europese Gemeenschap kan de zaak wel gelijk trekken 6 sportieve iglo? 9 zo begint Balkenende altijd; alsof je het tegen een ezel hebt! 11 gesloten circuit 13 klinkers voor Lucas 14 de voorzitter maakt het kort 16 heeft alle reden om trots te zijn 21 na U 22 en zo gaat U door België

Prijswinnaars oktober 2009

Ans Bijpost, Anna Paulowna
Ans Galesloot-Granneman, Weesp
C.M Schutte, Heemskerk

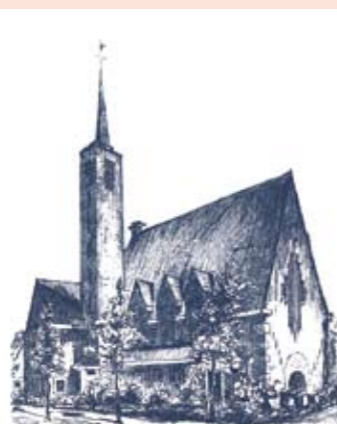
Oplossing opsturen naar het redactiesecretariaat
Samen Kerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem

1		2	3	4	5		6
		7					
8	9		10			11	
12		13			14		
15				16			
17			18			19	
		20			21		
22							

- Zuster Hélène Backx, ten tijde van bisschop H. Bomers werkzaam op het bisdom Haarlem, puzzelt vanuit Tilburg haar cryptopartijtje nog steeds lustig mee! De redactie is blij met zulke krasse supporters.
- Vanuit Uithoorn wordt ons bij de oplossing gemeld: 'Op zondagswerk rust geen zegen, maar een beetje crypto zal de Heer mij wel vergeven.'
- Uit Amsterdam een bericht over interkerkelijk cryptogrammen: 'Ook in Vrijburg, een samenwerkingsverband van Remonstranten en vrijzinnig Protestanten, lezen we Samen Kerk en maken we de puzzel!' De redactie van Samen Kerk gaat meteen op zoek naar een oecumenische notaris die de prijswinnaars uit de maandelijkse stapel kan trekken!

B	O	S	A	T	L	A	S
I	J	P	A	A	S	M	
G	P	N	K	H	A		
E	E	T	L	E	P	E	L
L	U	N	A	M	U	D	
O	K	T	L	P	E		
O	D	E	E	N	E		
F	R	O	N	T	A	A	L

Oplossing oktober 2009

Vrijburg, de in 1933 gebouwde Remonstrantse kerk aan de Diepenbrockstraat in Amsterdam, ontworpen door architect J. Roodenbrug. Ets van J. Poortenaar.

Onbekende geschiedenis (37)

Nog niet eerder kwam er een vraag voor deze rubriek vanuit de andere kant van de wereld. Dhr. W.M. Duijvelshoff uit Amsterdam kreeg een foto uit Australië toegestuurd van een zoon van een naar dat werelddeel geëmigreerde Amsterdammer. Voor zijn emigratie woonde hij op of bij het Gerard Douplein. De vraag is nu welke personen staan op de foto en bij welke gelegenheid is deze genomen. Het zal in ieder geval een kerkelijke plechtigheid zijn geweest, wat blijkt uit de aanwezigheid van een drietal geestelijken op de achtergrond. Links staat een pater te kijken of alles wel goed gaat bij het aansteken van de kaarsen. Vermoedelijk zijn de jongens op weg naar de kerk voor de viering van de vernieuwing van de doopbeloften. Achter op de foto is te lezen dat de jongens links mogelijk een zoon van Lex Weiler zou zijn en dat de opname gemaakt is in de Vredeskerk in Amsterdam. Heeft u een idee? Stuur uw reactie dan naar: Redactie Samen Kerk, t.a.v. dhr. Floor Twisk (archivaris), Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. Per e-mail kan ook via: ftwisk@bisdomhaarlem.nl

Onbekende geschiedenis (36)

De door mw. T. Kaandorp uit Schoorl ingezonden foto van een voor haar onbekende kapelaan is aanleiding geweest voor een tweetal reacties uit Heiloo. De eerste kwam van dhr. J. Hoogenboom en de tweede van mevr.

A. Jonker-Wever. Beiden noemden de naam van kapelaan Bijl. En dit klopt. Nicolaas Bijl werd geboren te Schoorl op 12 december 1895 en ontving zijn priesterwijding in de Kathedrale Basiliek te Haarlem op 6 juni 1925. Hij begon zijn geestelijke loopbaan op 22 augustus 1925 als kapelaan te Medemblik, daarna werd hij per korte tijd assistent te Duivendrecht (1928), kapelaan te Roelofarendsveen (1928-1932), kapelaan te Delft (1932-1936), kapelaan te Amsterdam (1936-1943) en kapelaan te Langeraar (1943-1947). Op 8 maart 1947 werd hij benoemd tot pastoor op Wieringen, welke post hij verruilde voor Grootebroek op 24 mei 1952. Na zijn eervol ontslag op 12 mei 1965 vestigde hij zich in Heiloo. Hij overleed in het ziekenhuis te Alkmaar op 10 november 1968 en werd begraven op het kerkhof van de parochie St. Johannes de Doper te Grootebroek. Mw. Jonker-Wever,

jarenlang huishoudster bij pastoor Bijl, stuurde ons ook zijn bidprentje met foto.

De tweede foto, van een kapelaan met een lange witte stenen pijp, en afkomstig uit het archief van de parochie H. Dyonisius te Heerhugowaard, heeft nog geen reacties opgeleverd. Vandaar dat we ook deze foto nog maar een keer plaatsen.

P.S. Heeft ook u een onbekende foto van een kerkelijke gebeurtenis of een priester, en wilt u er meer van te weten zien te komen, dan kunt u deze opsturen naar de redactie van Samen Kerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. De foto ontvangt u zo spoedig mogelijk weer retour.